Ազգ
Azg
armenian daily
31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1996 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 206 (1212)

Սահմանադրական դատարանը եւս մի գործ ընդունեց քննության

Սահմանադրական դատարանը հոկտեմբերի 30-ին կայացած նիստում «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 31 հոդվածի հիման վրա քննության առավ «Հանրապետության նախագահի ընտրության [illegible] արդյունքները վիճարկելու մասին» ՀՀ նախագահի թեկնածու Վ. Մանուկյանի դիմումի նախնական ուսումնասիրման արդյունքները։

Դատարանը որոշում կայացրեց գործը քննության ընդունելու մասին։

Միաժամանակ արձանագրվեց, որ դիմումին կից փաստաթղթերը ոչ լրիվ են համապատասխանում «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 28 հոդվածի պահանջներին։ Սակայն գործը քննության [illegible], որ նույն հարցին առնչվող այլ գործով Սահմանադրական դատարանն այդ փաստաթղթերը պահանջել է Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովից։ Սահմանադրական դատարանը նույն նիստում նշանակել է սույն գործով զեկուցողներ, որոնք «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՀՀ օրենքի 36 հոդվածի հիման վրա գործը կնախապատրաստեն դատական քննության։

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Բաքվի դիրքորոշումն ավելի կարծր ու անզիջում է դարձել

Երկուշաբթի օրը սկսված եւ չորեքշաբթի ավարտված ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման շուրջ հայ-ադրբեջանական բանակցությունների հերթական փուլը։ Ահա թե հոկտեմբերի 29-ին ինչ հաղորդեց այդ մասին «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայության Մոսկվայի թղթակից Գեւորգ Մեսչյանը։

Բանակցությունները նախկինի պես տեղի են ունենում դռնփակ։ Այս անգամ դրանց անցկացման վայրը Ռուսաստանի արտաքին գործերի նախարարության [illegible] Մոսկվայում։ [illegible]

փոխզիջումներ գրեթե չեն եղել, սակայն նույնը չի կարելի ասել Ադրբեջանի դիրքորոշման մասին, որն ավելի կարծր ու անզիջում է դարձել։ [illegible] Լեռնային Ղարաբաղի [illegible] Ադրբեջանի [illegible] Ղարաբաղի ու Ադրբեջանի [illegible] Մինչդեռ Երե[ւանը]

[illegible] ու Երեւանը համոզված են այն հարցում, որ առաջին հերթին խոսքը պետք է լինի Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության անվտանգության ապահովման մասին։ Բանակցող կողմերն առաջարկներ են փոխանակել [illegible] փաստաթղթերի հարցի շուրջ։ Եվ թեեւ բոլորն ընդունում են, որ փաստաթղթերի վերջնական տեքստը պետք է [illegible], սակայն [illegible] այն հարցը, թե [illegible] պետք է վերաբերվեն փաստաթղթերը։

Տես # էջ 2

ՄՈՍԿՎԱ

Մինսկի խումբը մտահոգ է ղարաբաղյան ընտրությունների կապակցությամբ

30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբն այսօր դիմեց Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցով բանակցությունների մասնակիցներին՝ կոչ անելով նրանց «ձեռնպահ մնալ զինված հակամարտության դադարեցման վերաբերյալ համաձայնագրի նախագծում պարունակվող հիմնական վիճահարույց խնդիրների լուծումը»։ Մինսկի խմբի անդամների այսօր Մոսկվայում ավարտված հանդիպման արդյունքներով Ռուսաստանի արտգործնախարարության տարածած հաղորդագրության մեջ նշված է, որ Մինսկի խումբը կողմերին հորդորում է կառուցողական գաղափարներ առաջ քաշել բանակցությունների հաջորդ փուլում, որը կսկսվի նոյեմբերի 18-ին, Հելսինկիում, ԵԱՀԿ-ի դեկտեմբերյան գագաթաժողովի նախօրեին։

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, մոսկովյան հանդիպման մասնակիցները շեշտեցին, որ բանակցություններում առաջընթացի հասնելը կարեւոր կլինի լիսաբոնյան գագաթաժողովում հիմնարար որոշում կայացնելու համար։ Գործակալության համաձայն, Մոսկվայում վերջին երկու օրվա ընթացքում քննարկվել են նաեւ տարածաշրջանի վերջին իրադարձությունները։ Մասնավորապես Մինսկի խմբի անդամները մտահոգություն են հայտնել Լեռնային Ղարաբաղում ընտրություններ անցկացնելու մտադրության կապակցությամբ։ Նման ընտրությունները, մոսկովյան հանդիպման մասնակիցների կարծիքով, կարող են բացասական ազդեցություն գործել բանակցությունների վրա, ասվում է Ռուսաստանի արտգործնախարարության հաղորդագրության մեջ։

Անհարկի մեկնաբանություններ ԼՂՀ նախագահական ընտրությունների շուրջ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՑԱԽ-ՊՐԵՍ։ Ի պատասխան Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում սպասվելիք նախագահական ընտրությունների վերաբերյալ վերջին օրերս ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի որոշ երկրների արտաքին-քաղաքական գերատեսչությունների հայտարարությունների, ԼՂՀ նախագահի մամլո ծառայությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ։

Տարակուսանք է հարուցում այն փաստարկումը, որը, չգիտես ինչու, այդ առթիվ կանխագուշակում է բանակցային գործընթացի բարդացում եւ նախագահական ընտրությունները կապում Մինսկի խորհրդաժողովում ԼՂՀ կարգավիճակի քննարկման հետ, ասված է նրանում։

Մենք ենթադրում ենք, այնուհետեւ ասված է հայտարարության մեջ, թե այդ երկրների արտաքին-քաղաքական գերատեսչություններին հայտնի է, որ արդեն երկու տարի է, ինչ ԼՂՀ-ն ունի նախագահ, հետեւաբար նրա հետ են վարվում հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ բանակցություններ։ Իսկ ընտրությունների օրը որոշված էր դեռեւս 1994 թ. դեկտեմբերից, որն էլ լավ հայտնի է միջնորդներին։ Ընտրությունները Մինսկի խորհրդաժողովի հետ կապելու փորձերը միանգամայն անհասկանալի են այդ խորհրդաժողովը սկսելու ժամկետների լրիվ անորոշության տեսանկյունից։ Ակնհայտ է, որ որեւէ մեկը պետք է ղեկավարի երկիրը, մինչեւ միջնորդները կհամոզեն ադրբեջանական կողմին ընդունել Մինսկի խորհրդաժողովը սկսելու։ Անտարակույս, ժողովրդի կողմից ընտրված նախագահը կունենա առավելագույն հնարավորություններ ծնով թերված հրադադարը պահպանելու եւ բանակցային գործընթացում կառուցողական մասնակցություն ցուցաբերելու համար, իսկ հետագայում նաեւ Մինսկի խորհրդաժողովում, երբ այն երբեւիցե կայանա։

Երբ այդ խաղաղարար խորհրդաժողովը այնուհանդերձ տեղի ունենա, նշված է հայտարարության մեջ, ապա Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունը կխարգի նրա որոշումները։

Նախկին նախարարը՝ խորհրդային լրտես

Ֆրանսիական «Էքսպրես» շաբաթաթերթը հոկտեմբերի 30-ի իր համարում գրում է, որ Ֆրանսիայի պաշտպանության նախկին նախարար Շառլ Հեռնյուն 1950-60 թթ. լրտեսել է Խորհրդային Միության եւ Վարշավյան պայմանագրի երկրների օգտին։ 1990 թ. 66 տարեկան հասակում մահացած Հեռնյուն եղել է պաշտպանության նախարար Ֆրանսուա Միտերանի օրոք 1981-85 թթ.։

Յուրի Օսիպովը՝ Ռուսաստանի ԳԱ նախագահ

ՄՈՍԿՎԱ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Ակադեմիկոս Յուրի Օսիպովը Ռուսաստանի գիտությունների ակադեմիայի նախագահ է ընտրվել [illegible] Յուրի Օսիպովի օգտին քվեարկել են [illegible] 1025 [illegible] 777-ը։

ՌԵՖԵՐԵՆԴՈՒՄ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ ՍԱՀՄԱՆՎԵԼ ԵՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Սահմանվել են արդյունքների ներկայացման եւ հրապարակման ժամկետները

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ղեկավարվելով «ՀՀ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների մասին» օրենքի 12-րդ հոդվածով, ՀՀ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը որոշել է, որ ընտրությունների արդյունքները համայնքային ընտրական հանձնաժողովները մարզային ընտրական հանձնաժողովներին պետք է ներկայացնեն ընտրությունների օրվանից ոչ ուշ, քան 7 օրվա ընթացքում, իսկ պաշտոնական հաղորդագրությունը հրապարակեն ընտրություններից ոչ ուշ, քան 10 օր հետո մարզային տեղական մամուլի, ռադիոյի կամ հեռուստատեսության միջոցով։ Ինչպես հաղորդել է Նոյյան Տապանի [illegible] հեռուստատեսությունը, ԿԸՀ-ի որոշմամբ հաստատվել է տեղական ինքնակառավարման [illegible] ընտրված թեկնածուների միջեւ վիճակահանության անցկացման կարգը։ Սահմանվել է, որ, եթե համայնքում կայացած ավագանու անդամի թեկնածուների թիվը հավասար է կամ փոքր է ընտրվող մանդատների թվի 50 տոկոսից, ապա համայնքային ընտրական հանձնաժողովը որոշում է ընդունում համայնքում ավագանու անդամների ընտրությունները չկայացած ճանաչելու եւ նոր ընտրություններ անցկացնելու մասին։

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հրավիրվել է Մալթա՝ կոնֆերանսի

Խմբագրության հասած տեղեկությունների համաձայն Շվեյցարիայում գտնվող Կրանս Մոնտանա ինստիտուտը նախաձեռնել է կազմակերպել մի կոնֆերանս, խթանելու տնտեսական գործունեությունը միջերկրածովյան տարածաշրջանի երկրների միջեւ։ Այն նախատեսված է անցկացնել նոյեմբերի 26-ից 28-ը Միջերկրական ծովի Մալթա կղզում։ Հրավիրված պատվավոր անձնավորությունների թվում են ՀՀ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, Վրաստանի, Ղազախստանի եւ Իրանի նախագահները։

Դեկտեմբերին Մոսկվայում կկայանա ԱՊՀ հերթական գագաթաժողովը

ԲԱՔՈՒ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Դեկտեմբերի կեսին Մոսկվայում կկայանա ԱՊՀ անդամ պետությունների ղեկավարների հերթական գագաթաժողովը։ Ինչպես կառավարական աղբյուրների վկայակոչմամբ հաղորդում է ANS-press գործակալությունը, Համագործակցության պետությունների ղեկավարների հանդիպման ընթացքում կքննարկվեն պաշտպանական բնույթի մի շարք հարցեր, ինչպես նաեւ տնտեսական կապերի վերականգնման եւ ֆինանսա-տնտեսական հետագա ինտեգրացման խորացման խնդիրները։ Մասնավորապես, ԱՊՀ երկրների նախագահները վիզա կդնեն հոկտեմբերի 18-ին ԱՊՀ երկրների կառավարությունների ղեկավարների նիստի ընթացքում ստորագրված համաձայնագրերին։ Դրանց թվում են երկաթուղային տրանսպորտում տրանսպորտային դրույքաչափերի սահմանման եւ համաձայնեցման հայեցակարգը եւ միջազգային ֆինանսա-արդյունաբերական խմբերի ստեղծման վերաբերյալ համաձայնագիրը։

ԿՐԵՄԼ

Սելեզնյովին զգուշացնում են, որ նա չպետք է միջամտի նոր նշանակումների գործին

30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Ռուսաստանի Պետդումայի խոսնակ Գենադի Սելեզնյովի այսօր խիստ քննադատեց [illegible] ORT-ի [illegible] Ռուսաստանի [illegible] Բորիս Բերեզովսկին Ռուսաստանի Անվտանգության խորհրդի [illegible] Սելեզնյովի հայտարարության [illegible] Սելեզնյովի Բերեզովսկու [illegible]

[illegible] Բերեզովսկին [illegible] Սելեզնյովի հայտարարությունը [illegible] Բերեզովսկին [illegible] Ռուսաստանի [illegible] գործին։

Ընթացիկ

Սկիզբը էջ 1

Ադրբեջանական դիվանագիտությունն առաջարկում է միանվագ, այսպես ասած մեկ փաթեթով լուծել ադրբեջանցիների Շուշի և հայերի Շահումյանի ու Գետաշենի վերադարձի հարցը: Այս փաթեթային մոտեցման փոխանակման տրամաբանությունը է բխում: Ղարաբաղցիները համաձայնություն են հայտնում բացել ադրբեջանցիների մուտքը Շուշի միայն այն դեպքում, երբ Հյուսիսային Ղարաբաղի՝ այսինքն Շահումյանի, Բաքուն: Նշենք, որ կողմերը նախկինի պես պնդում են իրենց սկզբունքային և հաստատուն կեցվածքը, ուստի չի բացառվում, որ բանակցությունների այս փուլը ևս ավարտվի առանց էական արդյունքի: Ինչպիսի՞ն կլինի այս դեպքում ռուսական Մոսկվայի հակազդեցությունը: Ի՞նչ ճանապարհով ռուսները ձեռնարկելու են միջնորդական ջանքերը վերսկսել հետագայում: Այս հարցով մենք դիմեցինք Ռուսաստանի արտաքին քաղաքական տեսության և քաղաքականության Նախկին վարչապետ ... որը այդ կարգավիճակով պատասխանելով, որ այս կերպ գործընթաց առաջ տանել հնարավոր չէ այդ զինված ուժերով կարգավորումը դրանից այդ բանից, թե ինչպես են կատարվում նրա սարածմամբ խնդիրների ճակատը և թե ինչպես են դրանց լուծումներն առաջ տանում», ասաց Միխայիլ Պետրովը: Մեր մեկ այլ հարցին արդյոք կարելի՞ է այդ գործընթացը հետաձգել, թե Ռուսաստանը ծիշտ է համարում, որ Ղարաբաղյան

Բաքվի դիրքորոշումն ավելի կարծր ու անզիջում է դարձել

Խանքարի, Պետերսոնի և անգլիական կողմի այլ աշխատանքների ուրախալի կողմերն ... հայ փախստականներին բոլոր առումներով իրենց մնացորդը ... [illegible]

[illegible]

ղեկավարի ... Ակսայան ... «Ազատություն» ... այս հարցին ... [illegible] ... Ռուսաստանի ... Մոսկվան ... Լեռնային Ղարաբաղի ... Ռուսաստանի արտաքին ... կարգավիճակի ... [illegible]

... ՄԱԿ ... այլ կարգավիճակ ... Ադրբեջանի ... Միխայիլ Պետրովը պատասխանեց, որ ... Մոսկվայի ... փոխզիջում չեն կրել:

Սերտիֆիկատների բաշխումը՝ նոյեմբերի 1-ից, փոստային բաժանմունքներում

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ կառավարության թիվ 324 որոշմամբ (հոկտեմբերի 1) 1996–97թթ. սեփականաշնորհման սերտիֆիկատների բաշխումը հանձնարարվել է «Հայփոստի» դրամային ծառայությունների փոստային բաժանմունքներին: «Հայփոստում» Արմենպրեսի թղթակցին հայտնեցին, որ բաժանմունքները ունեն ստանձնված ստացմանը այլևս լայն հնարավորություններ, եթե պատրաստ լինեն, որոնք իրականացնելու են նախորդ սերտիֆիկատների բաշխումը: «Հայփոստի» գլխավոր տնօրեն Արթուր Շահբազյանն ասաց, որ բաշխումը կսկսվի նոյեմբերի մեկից:

Օրինականացվում են ապօրինի շինությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ կառավարության վերջերս ընդունած որոշմամբ կկիրառվի ապօրինի շինությունների օրինականացման և սեփականաշնորհման գործընթացը, ասաց Երևանի քաղաքաշինարարի շենքերի ու շինությունների շահագործման՝ պետական ծառայության տնօրեն Դավիթ Մխիթարյանը: Քաղաքաշինարարի կողմից ստեղծված համապատասխան հանձնաժողովը մոտ օրերս կանցնի իր պարտականությունների՝ գրանցելով և ձեռնարկելով ապօրինի շինությունների օրինականացումը: Մոտավոր թվերով մայրաքաղաքի 45–50 հազար ապօրինի սեփականատերերից 22 հազարի համար արդեն կան համապատասխան դիմումներ և առաջիկայում պետք է նրանց գործը վերանայվի: Քաղաքացիների կողմից ներկայացված դիմումների համաձայն, ընթացքում կսովորեն նաև ապօրինի մյուս շինությունների ու կիսակառույցների օրինականացումը:

Նորակառույց-Սինդ ջրատարի շինարարությունն ավարտված է

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Շահագործման հանձնվեց Նորակառույց-Սինդ (Մասյաց Ջրի մարզ) ջրատարը, որի շինարարական աշխատանքները սկսվել էին անցած տարի: Արանեստների Սինդ գյուղը հնարավորություն կստանա դաշտերի ու այգիների ոռոգման համար օգտվել ջրամատակարարման խնդրահարույց եղանակից: ՀՀ գյուղատնտեսության և պարենի նախարարության տրամադրած 14 կմ երկարությամբ խողովակաշարի տեղադրման և ջրատարի կառուցման աշխատանքներն իրականացվել են Հայ օգնության ֆոնդի միջոցներով 150 հազար դոլարի համարժեք գումարի սահմանում: Ըստ ՀՕՖ-ի փոխտնօրեն Արմենակ Սիմոնյանի, ջրատարի բացումը տեղի կունենա նոյեմբերի 1-ին:

Երևանում հնարավոր է ձյուն

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 31-ին հանրապետությունում տեղ-տեղ սպասվում են տեղումներ՝ առավելապես ձյան տեսքով, տեղ-տեղ մառախուղ: Շիրակում, Լոռիում, Գեղարքունիքում, Արագածոտնի լեռնային շրջաններում, Լոռիում, Տավուշում, Սյունիքի նախալեռներում գիշերը 1–6 աստիճան ցուրտ, ցերեկը 2–7 աստիճան ջերմություն: Արարատում, Արմավիրում, Վայոց Ձորում, Արագածոտնի նախալեռներում, Սյունիքի հովիտներում և Արցախում գիշերը 0–5, ցերեկը 5–10 աստիճան ջերմություն: Երևանում սպասվում են տեղումներ, հնարավոր է ձյան տեսքով, գիշերը 2–4, ցերեկը 6–8 աստիճան ջերմություն:

Ազգային պատկերասրահը կշեռացվի՞

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 30-ին ցուրտ ու մառախուղ, բոլոր նախանցիների թվում, մանավանդ նաև Հայաստանի ազգային պատկերասրահի աշխատողներին այն արդեն ծով սարսափ է: Չի ջեռուցվում: Պատկերասրահի թղթակցին խնդրել, ու դրսից ձմեռը նույնիսկ այստեղ չեռուցում չի լինի, երբ վերջին խնդրանքները ձեռք չեն բերել: Մեծ մասամբ ստվերում պատմական արժեքների ... [illegible] ... Պատկերասրահի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանի ... [illegible] ... նկարները և քանդակները:

Մոսկվայում կառուցվում է հայկական տաճար

Մոսկվայի Օլիմպիական պողոտայի երկայնքում գտնվող Տրիֆոնովյան փողոցում սկսվել են հայկական տաճարի կառուցման նախապատրաստական աշխատանքները:

Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի կարգադրությամբ Հայ առաքելական եկեղեցու Ռուսաստանի և Նոր Նախիջևանի թեմին անհատույց օգտագործման նպատակով հատկացված է շուրջ 1,5 հեկտար տարածք: Շինարարական բոլոր աշխատանքները ղեկավարում և կազմակերպում է եկեղեցու տնտեսության պատասխանատու Վարդգես Արծրունին: Վերջինս հայտնի է ոչ միայն իր բազմազան ու սերտ կապերով (այդ թվում նաև Յուրի Լուժկովի հետ), այլ նաև իբրև հայտնի գործարար և արդեն հինգ տարի Մոսկվա քաղաքի շինարարության դեպարտամենտի ղեկավարի տեղակալ է, նաև առավել ազդեցիկ Մոսինժստրոյ միավորման նախագահը: Ի դեպ, ժամանակին (80-ականներին) Վարդգես Արծրունին Հայաստանի ղեկավարության խնդրանքով զբաղեցնում էր Հայպետշինի նախագահի պաշտոնը, և հայտնի է նրա դերը հատկապես Սպիտակի երկրաշարժին հաջորդած շինարարական աշխատանքներում:

1989-ին նա վերադառնում է Մոսկվա, որտեղ և հիմնում է հիշատակված Մոսինժստրոյ միավորումը: Մոսկովյան մամուլը հաճախ է անդրադառնում Վարդգես Արծրունու անձին, նշելով, «որ նա Մոսկվայի շինհամալիրի այն եզակի ղեկավարներից է, ովքեր չեն կանգնում մեկնած ձեռքով և չեն զբաղվում մզվորությամբ»: Հատկանշական է, որ հենց այսօր լրանում է Վարդգես Արծրունու ծննդյան 55-ամյա տարեդարձը:

Նշենք, որ երկար ժամանակ Յուրի Լուժկովը չէր ստորագրում այդ կարգադրությունը: Ճանապարհ այն կարծիքին էին, որ «եթե հայերն ունեն գումար, ապա պետք է օգնեն Սուրբ Փրկչի տաճարի կառուցմանը»: Եվ միայն Վարդգես Արծրունու և Հայ առաքելական եկեղեցու Ռուսաստանի թեմի առաջնորդ Տիրան սրբազանի այցից հետո, Մոսկվայի քաղաքապետն ընդունում է ստորագրության որոշում: Վերջերս Յուրի Լուժկովը հրամանագիր է ստորագրել Տիրան սրբազանին ժողովուրդների բարեկամության շքանշանով պարգևատրելու մասին:

Հայկական տաճարի շինարարությունն իրականացվում է Ռուսաստանում բնակվող հայ հավատացյալների նվիրատվությունների շնորհիվ: Արդեն գրանցված են համապատասխան հաշվեհամարներ: Տաճարի կառուցումը նախատեսվում է ավարտել Քրիստոնեության ընդունման 1700-ամյակին: Տաճարից զատ կառուցվելու են նաև դպրոց, Ռուսաստանի թեմի առաջնորդի նստավայր և Հայ կաթողիկոսի հյուրատուն:

Ի դեպ, ըստ Մոսկվայում տեղադրվելու է նաև հայ-ռուսական բարեկամությունը խորհրդանշող մի հուշարձան: Հուշարձանի հեղինակը ճանաչված Զերզինի Մարդյանն է:

ԱՐՍԵՆ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ,
Մոսկվա

Փախստականները ձգտում են հստակեցնել իրենց կարգավիճակը

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 29-ին «Պատանդների իրավունքների պաշտպանություն» ֆոնդի նախաձեռնությամբ կայացավ փախստականների խնդիրների քննարկմանը նվիրված «Փախստականներն այսօր» խորագրով կլոր սեղան:

Նշվեց, որ փախստականների կարգավիճակի սահմանման բացակայությունից են բխում փախստականների գրեթե բոլոր դժվարությունները, հատկապես զորակոչության հետ կապված հարցը: Ինչպես նշեցին մասնակիցները, մայրաքաղաքի որոշ հանրակացարաններում փախստականներից պահանջում են ազատել սենյակները՝ չառաջարկելով նրանց որևէ բնակավայր: Նման դեպքեր արձանագրվել են նաև որոշ վարչական շենքերում: Ֆոնդի գործադիր տնօրեն Լարիսա Ալավերդյանը ընդգծեց, որ ժամանակն է մարդասիրական օգնությունից անցնել զարգացման ծրագրերին, այսինքն՝ փախստականների համար ստեղծել աշխատատեղեր և մշակել բնակարանային։ Կլոր սեղանի մասնակիցները քննարկեցին «Փախստականներն այսօր» կլոր սեղանի եզրափակիչ փաստաթղթի նախագիծը, որում իրենց գործունեությունն են հայտնում 1996 թ.-ի մայիսին մեկնարկած միջգերատեսչական հանձնաժողովի և փախստականների հարցերով ՄԱԿ երկրների կոնֆերանսում ընդունված գործողությունների ծրագրի հիման վրա ընկած սկզբունքներին:

Փաստաթղթում մասնավորապես ասված է.

Մենք, փախստականների հասարակական կազմակերպությունների և համախումբ բնակության համայնքների ներկայացուցիչներս, դիմում ենք Հայաստանի կառավարությանը և համապատասխան միջազգային կազմակերպություններին առաջարկությամբ՝ Հայաստանի հասարակական սեկտորը ակտիվորեն ներգրավել փախստականների համայնքների զարգացման և նրանց ինտեգրացման ապահովելու, հանրապետության սոցիալ-տնտեսական կյանքում նրանց լիարժեք ներգրավման կոնկրետ ծրագրերում:

Որոշվեց ստեղծել աշխատանքային խումբ, որը կկազմի ժամանակավոր գրանցման վայրերում փախստականների սոցիալական վիճակի բարելավմանն ապահովելու համար ծրագիր իրականացնողների հետ, առաջարկություններ՝ կնախապատրաստի միջազգային իրավական նորմերին Հայաստանի օրենսդրությունը համապատասխանեցնելու ուղղությամբ:

Սեմինար. Լրատվության միջոցները և ընտրությունները

ԾԱՂԿԱՁՈՐ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հոկտեմբերի 30-ին ԺԼ Գրողների միության Ծաղկաձորի ստեղծագործական տան աշխատանքն սկսվեց «Զանգվածային լրատվության միջոցները և ընտրությունները» սեմինարը, որ կազմակերպել և անցկացնում է Երևանի մամուլի ակումբը ՏԱՍԻՍ-ի ֆինանսավորմամբ ... [illegible]

... լրատվության միջոցներում», «Լրատվական և քաղաքական ընտրությունների լուսաբանման իրավական պրոբլեմները Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում», «Հեռուստատեսությունը և ընտրությունները Ռուսաստանում» թեմաներով զեկուցումները, ինչպես նաև ԱՄՆ-ում և Ռուսաստանում ... վերջերս կայացած ... [illegible]

Սեմինարը կշարունակվի մինչև նոյեմբերի 1-ը: Այն ՏԱՍԻՍ-ի ... [illegible]

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Լույս է տեսնում 1991 թ.-ից

Տպագրվում է ...
«Ազգ» թերթի հրատարակչություն

Երևան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg@...

Գլխավոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՎԵԴԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635

Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ... / հեռ. 562863

A STYLE համակարգչային ծառայություն / 580831

Apple Macintosh
համակարգչային սարքերով
«Ազգ» թերթ

Թերթը «Ազգին» պատկանում է

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetutian St.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Կրթության և գիտության փոխնախարարին պաշտոնանկ անելու վարչապետի որոշումից հետո Աշոտ Բլեյանի համախոհները ձեռնարկել են «Բլեյանի վերականգնման» լուրատվական շարժում, որն սկսվեց հոկտեմբերի 29-ին հանրապետական մանկավարժական գրադարանի, նախարարության, մանկավարժության ինստիտուտի աշխատակիցների, հանրապետության մի շարք դպրոցների տնօրենների և ուսուցիչների ծնողական հանդիպում-քննարկմամբ, ու դատապարտեց վարչապետի «կամայական», համակարգի կարծիքն անտեսող որոշումը. [illegible]

Պահիրում նստած ուսուցիչներից մեկը նկատեց. «Գործ անողին են հալածում, չանողի ի՞նչը հեռացնեն»: Ասվածում, անշուշտ, ճշմարտության բաժին կա. Աշոտ Բլեյանն խիզախ աշխատելու, կրթությունը բարեփոխելու անդրդվելի ցանկություն ու եռանդ ունի և հետևողականորեն անում է այն, ինչին այլընտրանք չի տեսնում. հարցն այն է, թե բարեփոխումների ուղին արդյո՞ք «եկեղեցի է տանում», անկախ, հախուռն փոփոխությունների այս ժամանակներում ակա բոլոր հիմնահարցերին [illegible]

յանը դոկտորի կարգով տեղեկացրեց, որ շարադրված նյութը կարելի է գտնել «Ճաղիկ» հրատարակչության թողարկած գրքերում:

Լսվեցին այլ գնահատումներ՝ գիտելիքների գնահատման համակարգի, կրթահամակարգում ռուսաց լեզվի նոր կարգավիճակի և այլ խնդիրների մասին: Պահիրն ակտիվ էր, և բարեփոխումների համակիրների ինքնաբուխ ելույթներում արծարծվեց այն միտքը, թե փոխնախարարի անհիմն պաշտոնանկությունը ծանր հարված է ինքնությանը, ասես խաղաղացու. երե- [illegible]

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչապետի որոշումը կամայականություն է, ասում է Աշոտ Բլեյանը

Եվ շարունակվում դպրոցի բարեփոխման գործընթացը

[illegible] յալյան», համակարգի կարծիքն անտեսող որոշումը: Երեկ նախարարին երախտագիտության շանը բացված գիտաժողովային համաժողովը՝ «Դեպի բարեփոխվող դպրոցում», որոշ իմաստով նախորդ օրվա բողոքի ակցիայի շարունակությունն էր:

Նորին մեծություն վախը որպես վիրուս անում է իր սեւ գործը, սերկայությունը, որի դեմ մենք փորձում ենք կռվել, հաստատվում է դպրոցում: Նախարարին ծառայող ուժերի «հալածանքը» (վախեցումը) մեծ պես ու անկախական դպրոցի դեմ է ուղղված, համաժողովում իր զեկուցումը վերտառված սկսեց Աշոտ Բլեյանը: Ասաց ընկնելով անձամբ, որ վերջինս վիճարկում է իրեն աշխատանքից ազատելու վարչապետի որոշման օրինականությունը, քանզի որոշումը բերի է և հակասում է աշխատանքային օրենսգրքին, քանզի անտրամաբանված չէ պատասխան հիմնավորմամբ: Պրն Բլեյանը հայտնեց, որ ուզում է «շանտաժ» վարչապետին օգտագործելու հրամանականի շարժառիթը, եթե այն առաջարկվի. ինչը կնշանակի, թերացե՞լ է արդյոք իր պարտականություններում և այնժամ կուռչի, ընդունե՞լ, թե չընդունել հրամանականը: Նախկին փոխնախարարը, որ համաժողովի կազմկոմիտեի նախագահն է, ընդգծեց. «Աշոտ Բլեյանին միշտ կարելի է հալածել, մինչդեռ, սպուցիչ բոլորի կենսագրությունները, միայն նախարարն են (կարծեմ, այդպես ասաց պրն Բլեյանը), որի կյանքում ոչ մի բան չկա»: Պահիրում հիմնականում կրթության առաջամարտիկի համախոհներն էին (թեեւ ժամանակ առ ժամանակ այս ու այն տեղից լսվող փնթփնթոցներից կարելի էր եզրակացնել, որ ներկա էին նաեւ բարեփոխումների քննադատական ծրագրի հակառակորդներ, որոնց դժգոհությունն արտահայտվում էր միայն տեղերից. երեւի չէր սպասվում զեկուցողը, երբ խոսում էր մարդկանց մեջ բուն դրած անհիմն վախի մասին):

[illegible] արժե՞ր, միգուցե, ակնկալվել այս դուրցե անհնազանդ, խնդիրը: Գուցե կարելի էր ավելի համար ուժ՞ի գտնել կրթական հեղափոխության համար, երբ սոցիալական հիմնախնդիրն, առանց, չէր ծառանա դրա դեմ: Խորհրդային «հին» դպրոցը, կարծեմ, տասնների սերունդներ չի բողոքել Հայաստանի անկախ հանրապետությանը: Մեծեւս, հակառակը, եւ ուրեմն, գուցե կարելի էր համբերել, հանգամանորեն մշակված ծրագրով ձեռնամուխ լինել բարեփոխումների ընթացքին:

Ինչեւէ, պրն Բլեյանը քննադատեց հայ հասարակության «անըմբռնողականությունը», վերջինս հակադրելով օրեւս Արեւելում իր հայտնաբերած իրողությանը. այս հասարակությունը ընդունում է նոր՝ անհամեմատ ավելի անհեթեթ գույներով, նկարազարդումներով, անհասկանալի գծերով դասագրքեր, միանգամայն դժգոհեց, որ ժողովուրդը հրաժարվել է գրախանութ մտնելու, գիրք առնելու սովորությունից (դասեմաց ծակ գրպանի գործը չէ՞): Պրն Բլեյանի զեկուցումը, սակայն, «դասին ներկայացվող արդի դպրոցների» մասին էր, որ հանգում էին հետեւյալին. [illegible] մանկավարժության, դպրոցականի ազատության վրա հիմնված կարգապահություն, որին ընդդիմանում են առաջին հերթին խորհրդային կառույցները: Երեխայի ազատությունը, ըստ զեկուցողի, [illegible]

[illegible] խոսքի մասին ընդունելությունից խուսափող կրթական բարեփոխումներին, վճռականություն հայտնելով շարունակել «դեպի լույս տանող» ճանապարհը, որ պրն Բլեյանն իր ծրագրի հայեցակարգի երաշխիքը համարեց: Իր պաշտոնանկությունից հետո բարեփոխումների ծրագրի նախագահին առնչվող հարցին նախկին փոխնախարարը հարցով պատասխանեց. «Իսկ ի՞նչ է եղել որ: Որոշումը դեռ հրապարակված չէ»:

Գիտաժողովի մասնակիցներն այլ հարցեր էլ բարձրացրին. «Մենք պետք է սովորեցնենք երեխային, բայց արդյո՞ք երեխան ուզում է սովորել: Գիտելիքը, բնականաբար, չի խրախուսվում, [illegible]», ասաց «Նեյրոն» մանկավարժական կենտրոնի տնօրենը: «Խոսում ենք ինքնակրթության մասին: [illegible] Ուսուցչի սոցիալական վիճակը պետք է բարելավել առաջին հերթին», ուսուցիչներից մեկի այս կարծիքը հավանությամբ ընդունվեց լսարանի կողմից: [illegible] վարչապետինն է: [illegible] սեպտեմբերի 25-ի, այլ 26-ի-ին, [illegible]

Այսօր գիտաժողովի [illegible]

Արդյոք Աշոտ Բլեյանի համախոհների [illegible] «կրթական հեղափոխության» շարունակելու, և «Բլեյանի վերականգնման շարժումը» կրթական հաջողությամբ, ցույց կտա առաջիկան:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱՄՆ

Ամերիկահայ համայնքը իր խղճի ձայնն է տալու ընտրությունների օրը

Անդրադառնալով ԱՄՆ-ի առաջիկա նախագահական ընտրություններում ներկայիս նախագահ Բիլ Քլինթոնի թեկնածությանը զորավիգ կանգնելու Ամերիկայի Հայ դատի խորհրդի որոշմանը, «Կալիֆոռնիա կուրիեր» թերթի հրատարակիչ և խմբագիր Հարութ Սասունյանը գրում է, որ ազգայնական խմբավորման նման անսպասելի քայլը [illegible] հայկական համայնքում, [illegible] որ Քլինթոնը [illegible] Հայկական ցեղասպանությունը և անտարբեր է հայկական հարցերի նկատմամբ: Այնուհետեւ նա նշում է. «Կցանկանայի այդ որոշումը ներկայացնողներին բաժանել երեք խմբի. ա) նրանք, ովքեր [illegible] են, բ) նրանք, ովքեր [illegible] են, գ) նրանք, ովքեր [illegible] են: Եթե այդ խորհուրդը կարող է անտեսել առաջին խմբին, ապա նա չի կարող հաշվի չառնել մյուս երկու խմբերին:

[illegible] Բոբ Դոուլին, կարծում եմ, որ խորհուրդը մեծ սխալ է գործում [illegible]

Եթե կողք կողքի դնենք երկու թեկնածուների և նրանց համեմատենք հայկական հարցերի տեսակետից, կտեսնենք, որ Դոուլը [illegible] Քլինթոնից: [illegible] «ձեռքբերումների»:

Օգոստի 24-ի առիթով իր հայտարարություններում նա [illegible] 1992-ի ընտրարշավում [illegible]

Մերժել է Հայկական ցեղասպանությունը [illegible]

[illegible]

[illegible] համաձայնեց: Նա այդ որոշումը կայացրել է [illegible] այն [illegible], որ նոյեմբերի 5-ին Քլինթոնն է հաղթանակելու: [illegible]

Կարող ենք չհամաձայնել նրա հետ [illegible]

1) [illegible]

2) [illegible]

3) Ինչո՞ւ են [illegible] ՀՅԴ [illegible]

4) Ինչո՞ւ [illegible]

5) [illegible]

[illegible]

Գերմանիայի կառավարությունը շարունակում է տնտեսական զարգացման ծրագրերի իրականացումը Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության կառավարության զարգացման ծրագրերը Հայաստանում կշարունակվեն նաեւ 1997 թ.-ին: Նախնական պայմանավորվածության համաձայն, այս շաբաթ [illegible] տնտեսական զարգացման ծրագրերի ծավալները ու ուղղությունները: Այս մասին հայտնեց ՀՀ-ում ԳԴՀ դեսպանության [illegible] կցորդ Մարկուս Ռաուխերը: [illegible]

[illegible] Հայաստանի [illegible] 5,8 մլն մարկի [illegible] 1055 տոննա ցորեն:

[illegible]

[illegible] Գերմանիայում [illegible]

[illegible]

ԱՐԱՄ [illegible]

Եթե դուք ցանկանում եք ապահով պահել և
պահպանել ձեր բանկային իրերը և փաստաթղթերը,
Դ Ի Մ Ե Ք
ԿՐԵԴԻՏ-ԵՐԵՎԱՆ
Բ Ա Ն Կ
Բանկը ձեզ կարող է տրամադրել
մետաղյա պահոցներ և լիարժեք
երաշխավորել հանձնված իրերի
գաղտնիությունը և անվտանգությունը:

ԱԶԳ

Անդրադարձ

Նախագահական ընտրությունների առիթով ընդդիմության եւ իշխանությունների միջեւ եղած մտային (ու բնական) հակամարտությունը, որ մեզանում անցանկալի արացումներ ստացավ, այժմ, բարեբախտաբար, փոխադրվել է սահմանադրական հուն: Վիճաբանող կողմը՝ ընդդիմությունը, դիմել է Սահմանադրական դատարան, վերջինս հայտարարել է, որ հայցն ընդունված է քննության (ի-

լու է ոչ թե անձամբ նրանցից, այլ ընդհանրապես իշխանություններից ժողովրդի ունեցած դժգոհության խորացմանը, սոցիալական բեւեռացման մեծացմանը, այսինքն հակամարտությունը ոչ միայն մնալու եւ սրվելու է, այլեւ մայրաքաղաքից տեղափոխվելու է հանրապետության բոլոր այն տարածաշրջանները, ուր, վերջին նախագահական ընտրությունների արդյունքներով, հանրապետության ներկա իշխանություն-

մարտությունը թուլացնելու եւ վերացնելու լավագույն եղանակն է: Ընդդիմության նկատմամբ «կոշտ գծի» շարունակումը, անգամ Սահմանադրական դատարանի իրենց համար ցանկալի վճռի ընդունման դեպքում, իշխանություններին տանելու է փակուղի, անհնարին է դարձնելու իրադրության վերահսկելիությունը եւ հանգեցնելու է անկանխատեսելի հետեւանքների, որոնց մասին մտածելն իսկ սարսափելի է:

ՏԵՍԱԿԵՏ

Հակամարտության նոր փուլի հարցականները

ռավաքանները կասեին՝ վարույթ), մի բան, որ բավարար հիմքերի բացակայության դեպքում կարող էր նաեւ մերժվել: Ըստ էության, սա հայց է ընդդեմ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի, եւ հանձնաժողովն արդեն ընտրել է իր այն անդամներին, ովքեր Սահմանադրական դատարանում ներկայացնելու են իրեն (Խաչատուր Բեզիրջյան, Տիգրան Մուկուչյան եւ Վլադիմիր Նազարյան): Նույնն ավելի վաղ արել էր նաեւ հայցվորը, ուստի թվում է, թե այժմ մնում է միայն սպասել դատարանի վճռին:

Սակայն մի մտավախություն, այնուամենայնիվ, դեռ մնում է: Հայցվորը հրապարակավ հայտարարություն չի արել, թե պատրաստվում է ենթարկվել Սահմանադրական դատարանի վճռին, ինչպիսին էլ այն լինի: Այսինքն, բացեիբաց կասկածի տակ է առնում այն ատյանի անաչառությունը, որին... դիմել է: Իսկ ահա Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը երկու անգամ շեշտել է, որ կենթարկվի Սահմանադրական դատարանի որոշմանը, եւ եթե այն իր համար աննպաստ լինի՝ հրաժարական կտա:

Կանխագուշակումներ անելը, անշուշտ, անշնորհակալ գործ է, բայց այսօր, թերեւս, անիմաստ չէ դիտարկել հայաստանյան քաղաքական զարգացումների ընթացքը երկու պարագայում էլ՝ եւ նախագահական ընտրության արդյունքները օրինական ճանաչելու, եւ դրանք չեղյալ հայտարարելու դեպքում: Երկուսն էլ անչափ կարեւորվում են այն պատճառով, որ ամեն պարագայում անհրաժեշտ է ապահովել երկրի կառավարելիությունը, թույլ չտալ, որ ներկա քաղաքական ճգնաժամը վերածվի պետականության ճգնաժամի: Իսկ այդ վտանգը, ցավոք, պահպանվում է, եթե նույնիսկ Սահմանադրական դատարանը հաստատի նախագահի լեգիտիմությունը: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ նախագահը, ըստ իս, չի կարողանա լիարժեք կառավարում ապահովել, եթե ընդդիմությունը շարունակի վիճարկել նրա իրավասությունը, իսկ դա նշանակում է՝ բոյկոտի ենթարկի ոչ միայն եւ ոչ այնքան նրան, որքան՝ իշխանության մյուս բոլոր մարմիններին: Դրա ախտանիշներն արդեն իսկ առկա է՝ «Ազգային համաձայնության դաշինքը» եւ նրան տվյալ հարցում միացած «Սահմանադրական իրավունք» միությունը հանրությանը կոչ են արել չմասնակցել նոյեմբերի 10-ին նշանակված տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններին: Ըստ էության, ընտրություններին հրաժարվում է մասնակցել նաեւ ընդգծված իշխանամետ «Շամիրամը»: Ընտրողների ակնկալվող առանց այն էլ ոչ բարձր ակտիվության պայմաններում սա կարող է հանգեցնել այն բանին, որ տեղական ինքնակառավարման մարմինները ձեւավորվեն բնակչության չնչին մասնակցությամբ, ինչն անվերապահորեն ազդելու է նրանց որակական կազմի վրա: Ավելի ուղղակի ասած, մեծանալու է տեղական ինքնակառավարման մարմիններ իրեւտիր-մաֆիական կառույցների ներկայացուցիչների ներթափանցման վտանգը, իսկ այդպիսի տիպերը, անվերապահորեն, իշխանական լծակներն օգտագործելու են անազնիվ նպատակներով: Դա թերեւ-

ների դիրքերը համեմատաբար ավելի ամուր էին: Հազիվ թե կարելի է հուսալ, որ երկրի կենտրոնական իշխանությունները կկարողանան պատշաճ կարգ ու կանոն հաստատել բոլոր այն տարածաշրջաններում, ուր տեղական ինքնակառավարման մարմինները ձեւավորվելու են, մեղմ ասած, հասարակության ոչ ամենալավագույն ներկայացուցիչներից:

Ուստի ստեղծված վիճակում տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունները չհետաձգելու իշխանությունների կեցվածքը դժվար է արդարացնել: Համենայնդեպս, դա հեռատեսության վկայություն չէ եւ, թերեւս, թելադրված է այսրոպեական նկատառումներով, իրադրության վերահսկելիության տպավորություն ստեղծելու ձգտումով: Վերահսկելիությունն այսօր, բարեբախտաբար, առկա է, բայց չէ՞ որ տեղական ինքնակառավարման մարմիններն ընտրվում են ոչ մեկ օրվա եւ ոչ էլ նույնիսկ մեկ տարվա, այլ՝ երեք տարվա համար: Կենտրոնական իշխանություններն ամբողջ երեք տարի ինչպե՞ս պիտի աշխատեն կասկածելի օրինավորություն ունեցող տեղական մարմինների հետ, այն էլ այնպիսի պարագայում, երբ մեզանում դրանք միանգամայն նոր են «փորձարկվելու» եւ դեռ հարց է՝ քննություն բռնելո՞ւ են, թե՞ ոչ: Ամենակարեւորը՝ երկրի իշխանություններն ինչպե՞ս պիտի սահմանազատվեն տեղական ինքնակառավարման մարմինների հնարավոր մեղքերից, որպեսզի դրանց «ստվերը» չընկնի իրենց վրա:

Սրանք, համոզված եմ, ավելորդ հարցադրումներ չեն, եւ եթե այս իշխանությունները իրոք լրջորեն մտադիր են եւս 5 տարի կառավարել Հայաստանը, ապա, կարծում եմ, շահագրգռված պիտի լինեն տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրությունների հետաձգման մեջ: Դեռ ուշ չէ Ազգային ժողովի այդպիսի մի որոշում կայացնելու համար, համենայն դեպս, համառորեն պնդում եմ դրա անհրաժեշտությունը:

Երկրորդ նկատառումը, որ երկրի կառավարելիությունն ապահովելու նույն մտահոգությունից է բխում, իհարկե, եթե Սահմանադրական դատարանը հաստատի նախագահական ընտրությունների արդյունքների անկասկածելիությունը, հետեւյալն է: Հանրապետության նախագահը, ըստ իս, այդպիսի որոշումից անմիջապես հետո պետք է գնա արմատական քայլերի՝ ընդդիմության հետ հարաբերությունների նորմալացման առումով: Ակնկալվող կադրային փոփոխությունները, ինչպիսին էլ լինեն, չեն կարող դրական արդյունք տալ, եթե նոր կադրերի մեջ չլինեն «Ազգային համաձայնության դաշինքի» շուրջ համախմբված կուսակցությունների եւ ուժերի ներկայացուցիչները: Դաշինքին, ինչպես նաեւ մյուս ընդդիմադիրներին, պետք է «ներքաշել» երկրի կառավարման «լծասարքի» մեջ, նրանց ուսերին դնել պատասխանատվության որոշակի բեռ: Ավելի վաղ հրապարակված իմ հոդվածներից մեկում ասել եմ, հիմա էլ կրկնում եմ, որ դա այսօրվա հակառակորդներին համատեղ աշխատանքի «լծելու», աշխատանքի պրոցեսում նրանց միջեւ եղած անվստահությունն ու հակա-

Կարծում եմ, այս պարագայում եւ նախագահը, եւ ընդդիմադիրները պետք է ընտրեն չարյաց փոքրագույնը եւ ապացուցեն, որ իրենց համար անվերապահորեն գերակայելի են պետության ու ժողովրդի շահերը, որ իրենք պատրաստ են իրենց վիրավորված արժանապատվությունը, մարդկայնորեն հասկանալի նեղացածությունը (եւ այլն եւ այլն) զոհաբերել հասարակության մեջ կայունության ապահովմանը, պետության կառավարելիության խնդրի լուծմանը: Դրան, անշուշտ, կարելի է հասնել նաեւ «կոշտ գծի» ուժեղացմամբ, բայց դա անկասկածելիորեն տանելու է ժողովրդավարական սկզբունքներից նոր շեղումների եւ վաղ թե ուշ ավարտվելու է աղետով:

Այժմ դիտարկենք մյուս հնարավորությունը, եթե հանկարծ Սահմանադրական դատարանը որոշի բավարարել Վազգեն Մանուկյանի հայցը եւ չեղյալ հայտարարի նախագահական ընտրությունների արդյունքները: Այսպիսի ելքը քիչ է հավանական, բայց, անշուշտ, բացառված չէ: Ի՞նչ տեղի կունենա այդ պարագայում:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն, ինչպես վերը նշեցի, հայտարարել է, որ այդ դեպքում ինքը հրաժարական կտա, քանզի «դատարանի որոշումն իր համար սրբություն է»: Ինչ խոսք, այդպես վարվելը նախագահի իրավունքն է եւ, անկասկած, կլինի բարոյական քայլ: Այդ դեպքում երկրի կառավարման պատասխանատվությունը, ըստ Սահմանադրության, մինչեւ նոր նախագահական ընտրություններ կանցնի Ազգային ժողովի նախագահին: Դա նույնպես ելք է, ընդսմին, սահմանադրական ելք: Ի վերջո, ցանկացած անհատի, նաեւ նախագահի քաղաքական ճակատագրի հարցը տվյալ դեպքում երկրորդական է երկրի կառավարելիության ապահովման խնդրի համեմատությամբ: Սակայն ինձ թվում է, թե նախագահի հրաժարականն ամենեւին էլ լավագույն ելքը չէ: Թերեւս, արժե ընդդիմադիրների հետ ընդհանուր հայտարարի գալով մտածել մինչեւ նախագահական նոր ընտրությունների անցկացումը ներկա նախագահի լիազորությունները Ազգային ժողովի որոշմամբ երկարաձգելու եւ այդ կարճ անցումային փուլի համար միացյալ կառավարություն կազմելու մասին: Իսկ ահա նոր նախագահական ընտրություններից հետո հաղթողը կկազմի «հիմնական» կառավարությունը: Սակայն այս հարցի քննարկումը, ինչ խոսք, իմաստ կունենա միայն այն դեպքում, եթե Սահմանադրական դատարանը չեղյալ հայտարարի սեպտեմբերի 22-ի ընտրությունների արդյունքները:

Ինչպես էլ լինի, այժմ մեզ համար չկա ավելի կարեւոր խնդիր, քան պետականության վերահաս ճգնաժամի կանխումը: Այդ վտանգը չհասկանալու, թերագնահատելու կամ անտեսելու իրավունքը մենք չունենք: Եվ սա այն դեպքն է, երբ վտանգի գերագնահատումն ավելի գերադասելի է, քան... ռիսկը, եթե անգամ հեշտագույն այդ ռիսկն արդարացի դուրս գա: Իսկ եթե ո՞չ: Ո՞վ եւ ի՞նչ պատասխան է տալու այսօրվա ու վաղվա սերունդներին: Եվ արժանանալո՞ւ է... ներման...

ՌՈՒԲԻԿ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՄԱՅՐԵՆԻ

Ընթերցող կորցնելու մտահոգությամբ

Անվանի մտավորական Լեւոն Հախվերդյանի «Ընթերցող կորցնելը նշանակում է գրականություն կորցնել» հոդվածին արձագանքելու առիթը չուշացավ. «Լրագիր» օրաթերթի հոկտեմբերի 16-ի համարում տպագրված «Ում համար է նախատեսված տարեկետման խրախուսանքը» հոդվածը, որը տեղեկատվություն է այն մասին, թե որ բարձրագույն եւ միջնակարգ մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ուսանողներին ու սովորողներին է տրվում ժամկետային զինվորական ծառայությունից տարկետման (հոդվածում տարեկետման) իրավունք: Ինչ խոսք, լեզվական անճշտություններից, սխալներից ու վրիպումներից ազատ չեն մամուլի օրգանները կամ անհատները, բայց սխալ կա, սխալ էլ կա: Հայերենում չկա տարեկետում բառ, այլ կա տարկետում, որը բացարձակապես կապ չունի տարի բառի հետ, տարկետում բառը կազմությամբ բարդ բառ է՝ կազմված տար եւ կետ արմատներից: Տար արմատից են կազմված նաեւ տարօրինակ, տարաբնույթ, տարաշխարհիկ եւ բազմաթիվ այլ բառեր: Իսկ եթե կառավարության հոկտեմբերի 10-ի համար 330 որոշման մեջ նույնպես տարեկետում է գրված, էլ ավելի վատ:

Դժբախտաբար այսպիսի լեզվական տարածված սխալների կարելի է հանդիպել ամենուրեք եւ բերել բազմաթիվ օրինակներ:

Հանդիպում ենք նաեւ մեկ այլ ծայրահեղության՝ օտար բառերի անհարկի օգտագործման, խրթինաբանությունների, որոնք չեն ընկալվում եւ չեն հասկացվում ընթերցողների մեծամասնության կողմից: Բավարարվեմ միայն մեկ օրինակով: Ինձ համար (հավանաբար ոչ միայն ինձ համար) շատ հարցեր «Մոլորակ» թերթի հոկտեմբերի 16-ի համարում «Ներկայացնում է Հայաստանի իրավագետների եւ քաղաքագետների միությունը» խորագրի ներքո տպագրված է Մարիամ Սարգսյանի «Ազգային մենտալիտետ» հոդվածը: Հոդվածում հանդիպում ենք այսպիսի տողերի եւ հասկացությունների, որոնց մեկնաբանությունը թողնում ենք ընթերցողին: Խնդրեմ կարդացեք: «**Ավտոկրատ** վարչական սկզբունքն արժեքների գնահատման **սահմանային «մարգինալ»** երեւույթ է ստեղծում: Հանրային **մարգինալ** երեւույթը **ակտիվացնում** կառավարում իրականացնողների հնարավորությունն է, ապա ծրագրավորված կերպով **մենտալիտետում** արժեքային փոփոխություններ կատարել: Այդ փոփոխությունների հետեւանքով «Էս»-ը կորցնում է կապն իր **սոցիոմշակութային** միջավայրի հետ եւ ավանդական **մենտալիտետային** արժեքների նկատմամբ ձեռք բերում կրկնակի **սահմանային խուսափելու**»: Կամ՝ «Կառավարման **ակտիվացման** սիմպտոմի դեպքում արժեքները բյուրեղացվում են» եւ այլն: Համենայնդեպս ես այսպիսի հայերենի առաջին անգամ եմ հանդիպում:

Մայրենի լեզվի մաքրության շահերը հրամայաբար պահանջում են ուշադիր եւ հոգատար լինել նրա նկատմամբ՝ մտաբերելով Հովհաննես Թումանյանի խոսքը՝ «Մի բառը մի աշխարհ է»: Մինչդեռ մեր մամուլում, գրականության մեջ, բանավոր խոսքում շարունակում են այս ու այնտեղ ծակել ականջ [illegible] կոալիցիա, սիստեմ, լեկցիա, ստատուս, [illegible], [illegible], կոորդինացիա, կաֆե եւ բազմաթիվ այլ օտար բառեր: Բարեբախտաբար մեր լեզուն ունի ինքնամաքրման [illegible] հատկություն, եւ ես համոզված եմ, որ ժամանակի ընթացքում նման օտարաբանությունները դուրս կմղվեն մեր լեզվից: Ինչ խոսք, փոխառյալ բառերը ցանկացած լեզվի համար եղել ու մնում են որպես անհրաժեշտություն: Խոսքն այն մասին է, որ երբ մեր լեզուն իր բառակազմական միջոցների շնորհիվ ստեղծել եւ գործածության մեջ է դրել իրենը, ուստի անթույլատրելի է օտար բառի անհարկի գործածությունը:

Ընթերցող կորցնելու հարցի հետ կապված, իմ կարծիքով, մտահոգիչ է մեր ուսանողության վիճակը, իբրեւ ընթերցողների լայն խավի: Ուսանողների հետ բազմաթիվ զրույցներից պարզվում է, որ նրանք մի կողմից չեն կարողանում մասնագիտական եւ գեղարվեստական գրականություն ձեռք բերել ու ընթերցել միջոցներ չունենալու եւ գրքի թանկության պատճառով, մյուս կողմից ուսանողության մի զգալի մասը հնարավորություն չունի նաեւ գրադարանային ընթերցանությամբ զբաղվելու: Դասերից անմիջապես հետո նրանք այլեւս բուհ չեն վերադառնում եւ ընթերցասրահներից (եթե դրանք գործում են) չեն օգտվում, իսկ հանրային գրադարանում, ուր տարիներ առաջ տեղ չլինելու պատճառով հերթ էինք պահում, հիմա հազվադեպ ուսանողների կարելի է հանդիպել: Փաստորեն ուսանողների գիտելիքների հիմնական աղբյուրը մնացել է դասախոսի խոսքը դասախոսությունը, որը ոչ բոլոր դեպքերում է կատարյալ: Գրադարանային ընթերցանությամբ կամ քիչ ընթերցողներ ունենալու պատճառները տարբեր են՝ կապված ուսումնական հաստատությունների հնարավորությունների, տրանսպորտային ծախսերի եւ բազմաթիվ այլ հանգամանքների հետ: Կա նաեւ հարցի ոչ պակաս կարեւոր մյուս կողմը: Բանն այն է, որ գրադարանների գրքային ֆոնդը տարեցտարի հարստանալու փոխարեն աղքատանում է: Մասնագիտական եւ գեղարվեստական շատ քիչ գրականություն է լույս տեսնում, հրապարակի վրա եղածն էլ անմատչելի է ուսանողների գրպանի համար: Իմ անձնական գրադարանը հիմնել եմ ուսանողական տարիներին՝ ստացածս թոշակի հաշվին: Այժմ ուսանողն իրեն այդպիսի շռայլություն թույլ տալ չի կարող: Տարեկան երկու ամսվա թոշակը չի բավարարում մեկ մասնագիտական գիրք (տեղեկագիրք) ձեռք բերելու համար: Ի՞նչ ընթերցողի մասին կարող է խոսք լինել, երբ բուհն ավարտելուց հետո ուսանողների բազմաճյուղ մեծամասնությունը չի գտնում իր տեղը կյանքում, [illegible] կատարել ոչ մասնագիտական աշխատանք: [illegible] Նույնը վերաբերում է նաեւ միջնակարգ կրթական համակարգին, որի մասին շատ է խոսվել ու գրվել, մնում է, որ վիճակից դուրս գալու կոնկրետ ուղիներ մշակվեն:

Ընթերցողների կորուստը, իմ կարծիքով, առնչվում է նաեւ գրքերի [illegible] վիճակի հետ: Ես հաճախ եմ լինում մայրաքաղաքի գրախանութներում: Նրանց մեծ մասը վերածվել է առեւտրակետերի կամ [illegible]: Շատ քիչ հաճախորդների կարելի է հանդիպել այնտեղ: Իսկ ի՞նչ է վաճառվում: Հիմնականում հնաբույր գրականություն [illegible]: Այստեղ չես հանդիպի ոչ [illegible] գրականության եւ ոչ էլ [illegible] տպագրված ժամանակակից գրականության: Գրքերը կորցրել են արտաքին [illegible]: Այս երեւույթը խիստ մտահոգիչ է:

Մի խոսքով, ընթերցողի կորուստը, իրավամբ, կապված է նաեւ գրականության [illegible] հետ, որի մասին արժե մտածել եւ ուղիներ գտնել:

ՖԵՐԴԻՆԱՆԴ ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ
Մանկավարժական գիտությունների թեկնածու

ԱԶԳ

միջազգային

–Շվեդիայում քաղաքական կարեւոր բանավեճերի առիթ է համընդհանուր բարեկեցության մոդելի ստեղծումը:

– Մենք իրականացրել ենք սեփական հասարակական ֆինանսների վերականգնման ծրագիր: Դա ոչ ժողովրդական մի քայլ էր, սակայն անհրաժեշտ: Կառավարությունը բարձրացրել է հարկերը, որպեսզի այդ ծրագրով ապահովվի միջոցների արդար բաշխումը, այլապես հնարավոր չէր աջակցել նման տիպի միջոցառմանը:

Ծրագրի իրականացման ողջ ընթացքում չեղան միջադեպեր՝ կապված գործադուլների եւ աշխատավորների դժգոհության հետ, ոչ էլ չհայտնվեց փողոցում: Այժմ ես վստահ եմ վերջնական արդյունքի համար, իսկ կարծում էին, թե իրենք այլեւս հասարակության մասնիկը չեն: Եվ ես կարող եմ համաձայնել դրան, քանի որ իմ ղեկավարած կառավարությունը ստիպված եղավ վերականգնել նախորդի կողմից վնասված ֆինանսական սեկտորը: Եվ այսօր երբ տղամարդը կամ կինը փոքր բիզնես է սկսում, կամ ունի սրտաարկում կամ արտադրություն կազմակերպելու լավ միտք, ապա միմիայն դրական վերաբերմունքի է արժանանում:

– Դուք Եվրամիության անդամ եք արդեն 18 ամիս: Բրյուսելում որոշ անձինք գտնում են, որ շվեդները բնավորությամբ դժգոհողներ են, նրանք [illegible] են եւ ասում. «Ինչպիսի բյուրոկրատիզմ: Սա խելական աղետ է»: Ինչպիսի՞ն է ձեր վերաբերմունքը Եվրամիության նկատմամբ: Չե՞ք պատրաստվում նաեւ եվրոպական դրամական միությանը անդամակցել:

– Ընտրողները միակարծիք չեն եվրամիությանը անդամակցելու խնդրին: Քանի որ երկրի տնտեսությունը առողջացման միտում ունի, ձեւավորվել է այլ կարծիք: Վերջին 5–6 տարիների ընթացքում երկրում առաջին անգամ բարձրացել է աշխատավարձը: Անդամակցությունը մեզ շատ օգնեց՝ մենք վերականգնեցինք մեր հասարակական ֆինանսները: Անշուշտ եվրամիությունում կան երեւույթներ, որոնք պետք է քննադատվեն: Իսկ մենք էլ ունենք անկեղծ խոսելու ավանդույթ, եւ դա միշտ չէ, որ հասկացվում է եվրոպական բյուրոկրատիայի: Սակայն ես վստահ եմ եվրամիության հեռանկարների վերաբերյալ:

Դրամական միությունը, մյուս կողմից, մի փոքր ավելի բարդ է, ավելի խճճված, այն կարելի է անվանել մեծամասշտաբ գիտափորձ, որի նմանը դեռեւս չի կատարվել: Երկու տարի առաջ ոչ մեկի մտքով չէր կարող անցնել, որ թույլ հասարակական ֆինանսներ ունեցող Շվեդիան կարող է անդամակցել այդ միությանը: Այսօր ամեն ոք ընդունում է, որ մենք կունենանք ավելի ուժեղ հասարակական ֆինանսներ, քան դրամական միության միջուկը կազմող երկրները: Հարցի դրվածքն այժմ փոխվել է. երբ նախկինում մտածում էին՝ թույլ տալ, թե ոչ Շվեդիային անդամակցելու ԵԴՄ-ին, ապա այժմ շվեդներն են երկընտրանքի մեջ՝ մտնե՞լ, թե՞ չմտնել:

– **Դուք արտահայտվել եք Բալթյան տարածաշրջանում համագործակցության օգտին, որը պետք է ընդգրկի ոչ միայն սկանդինավյան երկրները, այլ նաեւ նախկին ԽՍՀՄ-ի հանրապետությունները:**

– Շատ իսկ, հնարավոր է այս տարածքը դարձնել յուրատեսակ կամուրջ՝ Եվրոպական միության եւ Ռուսաստանի միջեւ: Այն կարող է դառնալ Եվրոպայի ամենաարագ զարգացող շրջանը: Մի մոռացեք, որ այդ տարածքում աշխատուժը բարձր որակավորում ունի եւ խիստ էժան է: Ուստի, եթե մենք այն տանենք ճիշտ ճանապարհով, կարող ենք մոտակա 20 տարում ունենալ աննախադեպ զարգացում:

– **Եվրոպայում նկատելիորեն աճել է միայնակ մայրերի թիվը: ԱՄՆ-ում դա կապակցվում է այլ սոցիալական պրոբլեմների՝ աղքատության եւ անչափահասների հղիության հետ: Արդյո՞ք Շվեդիայում նույնպես սա օրվա գերխնդիր է:**

– Մեր երկրի բարեկեցության համակարգը բացառում է այդպիսի խնդիրներ: Մենք բավականին առաջ ենք այդպիսի ընտանիքների նկատմամբ: Սակայն ԱՄՆ-ի համեմատ, Շվեդիայում սա օրակարգի գլխավոր հարցերից չէ:

– **Կարելի՞ է կարծել, որ ամուսնությունը որպես երեւույթ Եվրոպայում իր դարն ապրել է:**

– Իհարկե՝ ոչ: Ընտանեկան ավանդական արժեքները շատ ուժեղ են Եվրոպայում, Շվեդիայում՝ առավելապես: Եվ դրա վառ ապացույցն ենք մենք՝ քաղաքագետներս:

Պատրաստեց
ԱՐՄԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆԸ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

Փոփոխվող Եվրոպան անկեղծ շվեդի աչքերով

Գորան Պերսոնը Շվեդիայի վարչապետ դարձավ 6 ամիս առաջ մինչ այդ. 1994-ից երկրի ֆինանսների նախարարն էր: Այս ամսվա սկզբներին նա պաշտոնապես դիմեց ՄԱԿ-ի ընդհանուր ժողովին անդամ երկրներին կոչ անելով պարտքերը մարելով ուժեղացնել կազմակերպությունը եւ օգտագործել ՄԱԿ-ի հեղինակությունն ու հզորությունը նոր ձեռնարկումների համար, մասնավորապես միջազգային կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարը: Վերջերս Պերսոնը պաշտոնական այցով գտնվում էր Նյու Յորքում: Ստորեւ ներկայացնում ենք նրա հարցազրույցը «Նյուզուիք»-ին՝ նվիրված փոփոխվող Եվրոպայում Շվեդիայի մեծացող դերին:

կարեւոր մակրոէկոնոմիկական ցուցանիշները դրա վառ ապացույցն են. արժեզրկումը նվազել է մինչեւ 0,3 տոկոս, տնտեսությունը սկսել է առողջանալ, պետական պարտքը վերջին տարիներին առաջին անգամ փոքրացել է. նկատվում է ներդրումների աճ, հատկապես արդյունաբերությունում:

– **ԱՄՆ-ի նման երկրում տնտեսական աճը գլխավորապես կախված է ձեռնարկումներից: Սակայն այն պատկերացումը, որ ոմանք հարստանում են, իսկ ոմանք՝ ոչ, անհարիր է բարոյագիտական այն սկզբունքին, որ կոչվում է սոցիալական հավասարություն:**

– Անշուշտ: Սակայն չի կարող լինել աճ առանց ձեռնարկատիրության, եւ դա անվիճելի է: Նման մոտեցումը 5–10 տարի առաջ էր, բայց ոչ այսօր: Այնուհանդերձ ես չեմ ուզում Շվեդիա ներմուծել ԱՄՆ-ի իրավիճակն իր բոլոր սարսափելի բերումներով:

– **Շվեդների համար այլեւս «հարց» չէ՞ր լինի, եթե այնտեղ լիներ Բիլ Գեյթսը:**

– Բիլ Գեյթսը ցանկալի է Շվեդիայում: Խնդիրն այն է, որ 80-ականների ընթացքում շատ գործարարներ սպեկուլյացիայով էին զբաղվում եւ փող դիզում: Այդ պատճառով մարդիկ

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ֆրանսիան խոստանում է կառուցել Եվրոպա՝ Բրեստից մինչեւ Բաքու

Անդրկովկաս կատարած իր այցի ժամանակ Էրվե դը Շարեթն ընդգծել է այդ տարածաշրջանի տնտեսական կարեւորությունը: Ֆրանսիական խոշոր ձեռնարկություններ փորձում են հաստատվել Ադրբեջանում, Վրաստանում եւ Հայաստանում:

Բաքու

Եվրոպայում կատարած իր մեկշաբաթյա շրջագայության վերջում, որն ավարտվեց հոկտեմբերի 13-ին Ադրբեջանի մայրաքաղաք Բաքվում, Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարար Էրվե դը Շարեթը չհապաղեց կրկնել գեներալ դը Գոլին: Աշխարհի ամենահին նավթարդյունաբերական քաղաքում, ընթրիքի ժամանակ ֆրանսիական դիվանագիտության ղեկավարը խոստացավ ստեղծել մի Եվրոպա «Բրեստից մինչեւ Բաքու»՝ աջակցելով Ադրբեջանի թեկնածությանը Եվրոպայի խորհրդում: Նույն աջակցությունը նա խոստացավ նաեւ Հայաստան եւ Վրաստան կատարած այցի ժամանակ: Այսպիսով, փորձ է արվում վերանել Ֆրանսիայի աջակցության երկիմաստությունը մի երկրի հանդեպ, որի ազգաբնակչությունը, ի տարբերություն Հայաստանի եւ Վրաստանի քրիստոնյա բնակչության, մահմեդական է եւ թյուրքախոս. Նաեւ, ի տարբերություն Ադրբեջանի, ԽՍՀՄ-ի փլուզումից ի վեր բազմիցս Հայաստան են այցելել ֆրանսիայի նախարարներ՝ չնայած այն բանին, որ սառեցված, բայց դեռեւս չլուծված ԼՂ-ի հակամարտությունը խոր է հակադրում երկու հանրապետություններին:

Այս հստակ դիրքորոշմամբ է, որ դը Շարեթը փորձում է փոխհատուցել ֆրանսիական դիվանագիտության եւ խոշոր ձեռնարկությունների ներկայության ուշացումը անդրկովկասյան երեք հանրապետություններից մեկում, որը պետք է որ [illegible] չլինի: Ադրբեջանը, իրականում, Ֆրանսիայի ուշադրությունը գրավեց միայն 1994 թ. սեպտեմբերին «դարի պայմանագրի» ստորագրումից հետո, որով սկսվում է Կասպից ծովի նավթի եւ գազի շահագործումը այդտեղով Բաքուն կրկին դարձնելով առեւտրի եւ տարանցման մեծ կայան: Սակայն ամերիկյան, անգլիական եւ հատկապես նորվեգական նավթային ընկերությունների արդեն իսկ հաստատուն առաջխաղացում ունեն առկա նավթահորերի շահագործման վերաբերյալ ստորագրված պայմանագրերի շնորհիվ:

Առաջին ֆրանսիացի նախարարի այցը Բաքու գրեթե թույլ կտա ապագայի հանդեպ վստահություն ունենալ Elf Aquitaine-ին, որը 1995 թվականին Բրիթիշ Փեթրոլիումի կողմից ղեկավարվող կոնսորցիում կազմում ընդամենը մի մասնիկ ու [illegible] ձեռք բերեց: Elf-ը նախատեսում է ադրբեջանական ազգային Սոկար ընկերության հետ 75 տոկոսով համագործակցել, սակայն կկարողանա վերավաճառել իր մասնա բաժինը միայն պայմանագրի ստորագրումից հետո: Երկրի «ուժեղ մարդը»՝ Հեյդար Ալիեւը եւ Էրվե դը Շարեթը պայմանավորվեցին վերջնական պայմանագիր ստորագրել 1997 թ. հունվարի 13-ին Հ. Ալիեւի Փարիզ կատարելիք այցի ժամանակ:

Ֆրանսիայի արտգործնախարարի կարծիքով դա ֆրանսիական այլ խոշոր ձեռնարկություններին Ադրբեջանում հաստատվելու հնարավորություն կընձեռի: Դրանցից երկուսը՝ Alcatel-ը եւ Thomson-ը նույնպես ցանկանում են հաստատվել Հայաստանում եւ Վրաստանում՝ փորձելով մեղմել Մոսկվայի դժգոհությունը, որը վերջինս արտահայտում է, տեսնելով, թե ինչպես են Արեւմուտքի ներկայացուցիչները նորացնում օդային հսկողության համակարգը Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ գտնվող այդ ստրատեգիական տարածաշրջանում:

Սակայն պարզ է դառնում, որ եթե Վրաստանը կկարողանա նավթային «աղմուկից» օգուտ քաղել Սեւ եւ Կասպից ծովերի միջեւ իր տարածքով նախատեսված տարանցիկ նավթատարների բացմամբ, ապա Հայաստանը անհապաղ պետք է միջոցներ գտնի այդ գործում ներգրավվելու համար, որից դուրս մնալու վտանգ է նրան սպառնում ԼՂ-ի հակամարտությունը:

ՍՈՖԻ ՇԻՀԱԲ
«Մոնդ», 16 հոկտեմբեր, 1996

ԱՄԵՐԻԿԱ

Ալյասկան հիրավի եզակի նահանգ է

Ալյասկան ԱՄՆ-ի միակ նահանգն է, որի Սահմանադրության մեջ կետ է մտցված նահանգի եկամուտները դրա բոլոր բնակիչների միջեւ բաշխելու մասին: Այսպիսով, նահանգը մարդկանց վճարում է այն բանի համար, որ նրանք այնտեղ են բնակվում: Բայց դեռ երբեք Ալյասկայի բնակիչներն այնքան շատ չէին ստացել, ինչպես այս տարի: Օրերս Ալյասկայի 543 հազար բնակիչներից յուրաքանչյուրն ստացավ 1130,68 դոլարի չեկ: Սա է նահանգի յուրաքանչյուր բնակչի բաժինը նավթի վաճառքից ստացված տարեկան եկամտից: Դրամ ստանալու իրավունք ունի ամեն ոք, ով կկարողանա ապացուցել, որ Ալյասկան առնվազն մեկ տարի եղել է իր բնակության հիմնական վայրը: Նահանգից դուրս ապրող ուսանողները պետք է ապացուցեն, որ կանոնավոր կերպով վերադառնում են Ալյասկա: Չեկ ստանում են նույնիսկ այս տարի Ալյասկայում ծնված մանուկները:

Նահանգի բոլոր բնակիչների միջեւ եկամուտների այս բաշխումը հաստատվել է 30-ական թթ.: Այն ժամանակ որոշ նահանգներից եկած մի քանի հարյուր ընտանիքներ գյուղատնտեսական աշխատանքների համար հող ստացան Անքորիջից ոչ հեռու գտնվող Մատանուսկայի հովտում: Մարդկանց այնտեղ պահելու նպատակով նահանգի իշխանությունները սահմանեցին հատուկ հավելավճար, այսինքն սկսեցին կիսել եկամուտները: Իսկ 20 տարի առաջ հիմնվեց մշտական հիմնադրամ, որն սկսեց նահանգի եկամտի մի մասը բաշխել Ալյասկայի բոլոր բնակիչներին:

Ներկայումս ամեն տարի հոկտեմբերին հիմնադրամը գումարներ է առաքում բնակիչներին: Սկզբում դրանք նավթադոլարներ չէին, բայց հիմա նավթի շնորհիվ հոկտեմբերյան չեկերի գումարը պատկառելի չափերի է հասել: Դրամն ստացվում է նահանգում գործող նավթային ընկերություններից: Իսկ հիմնադրամը արդեն դարձել է Ֆլորիդայի նահանգի Օրլանդո քաղաքի արդյունաբերական համալիրի եւ Վաշինգտոնում գտնվող շենքերից մեկի սեփականատերը: Դա նույնպես եկամուտ է բերում: Ներկայումս մշտական հիմնադրամը կազմված է 20 մլրդ դոլարից: Այդ գումարը Ալյասկայի բնակիչների անձեռնմխելի պաշարն է «սեւ օրվա» համար, երբ կսպառվեն նահանգի նավթի պաշարները: Այդ գումարից տարեկան ստացվող շահութաբաժինների մի մասը բաշխվում է բնակիչներին, մի մասն էլ ներդրվում է այդ կերպ բաժնետոմսերի ձեւով: Վերջին մեկ տարում հիմնադրամը վաստակել է 1 մլրդ 800 մլն դոլար, ընդ որում կեսից ավելին բաժնետոմսերով:

Ի դեպ, Ալյասկայում չկան տեղական հարկեր: Օտարներն Ալյասկան պատկերացնում են որպես Քլոնդայկ կամ Սառցե Արաբիա, որտեղ շիկացած ավազին փոխարինում է ձյունը: Չնայած կլիմայական ծանր պայմաններին, նրանք մարդիկ են Ալյասկայում հաստատվում, նահանգի եկամուտներից բաժին ստանալու ակնկալիքով: Նահանգում աղքատն ավելի քիչ է, քան ԱՄՆ-ի մյուս գրեթե բոլոր նահանգներում: Ձմեռը շատ երկար է եւ ցուրտ: Այնպես որ, հոկտեմբերյան ամենամյա չեկը կարելի է անվանել կլիմայական ծանր պայմանների դիմաց տրվող հավելավճար:

«ԿՈՄՍՈՄՈԼՍԿԱՅԱ ՊՐԱՎԴԱ»

ԱՇԽԱՐՀ

Կոլումբիայի խորհրդարանը մեղադրել է ԱՄՆ դեսպանին

ԲՈԳՈՏԱ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Կոլումբիայի խորհրդարանը ԱՄՆ-ի դեսպան Մայլզ Ֆրեչետին մեղադրել է այդ հարավամերիկյան երկրի ներքին գործերին կոպտորեն միջամտելու համար: Ի նշան բողոքի ամերիկյան դեսպանի «ոչ դիվանագիտական հանձնարարականների» դեմ՝ խորհրդարանի սահմանադրական հարցերի հանձնաժողովը դադարեցրել է հանցագործություններ կատարած կոլումբացի քաղաքացիներին օտարերկրյա պետություններին հանձնելու օրինագծի քննարկումը: ԱՄՆ-ի դեսպանը արտահայտել էր իր անհամաձայնությունը սահմանադրական բարենորոգման նախագծի հետ, որը քննարկվում է երկրի խորհրդարանում: Նա կտրական ձեւով հայտարարել էր, թե խորհրդարանականները պետք է լուրջ փոփոխություններ մտցնեն կոլումբացի քաղաքացիներին օտարերկրյա պետություններին հանձնելու օրենքի մեջ: Ամերիկյան դիվանագետը փաստորեն խորհրդարանից պահանջել էր ընդունել նոր օրենքի հակադարձ ուժի մասին դրույթը: Հակառակ դեպքում Կոլումբիան չի կարող ակնկալել հարաբերությունների բարելավում ԱՄՆ-ի հետ, հայտարարել էր Ֆրեչետը:

Ոճրագործությունների աննախադեպ աճ Մեքսիկայում

29 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, WSJ: Ոճրագործությունների աննախադեպ աճը Մեքսիկայի մայրաքաղաքում կարող է վնասել օտար ներդրումներին, եթե անհրաժեշտ քայլեր չձեռնարկվեն, նշել են տեղի ամերիկյան դեսպանն ու օտարազգի գործարարները: Հաղորդումների համաձայն, այս տարվա առաջին ութ ամիսների ընթացքում սպանության, թալանության եւ կողոպուտի դեպքերը հասել են օրական 676-ի անցյալ տարվա օրական 600 նման դեպքերի համեմատ:

Սրվում է զինված բախումը Զաիրի եւ Ռուանդայի միջեւ

ԼՈՒՍԱԿԱ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Զաիրի եւ Ռուանդայի միջեւ զինված բախումը նոր փուլ է թեւակոխել. երկու պետությունների սահմանում սկսվել է հրետանային ինտենսիվ փոխհրաձգություն: ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, Զաիրի տարածքը գնդակոծվում է Ռուանդայի Չիանգուգու քաղաքից, իսկ Ռուանդայի տարածքը՝ Զաիրի Բուկավու քաղաքից: «Սահմաններ չճանաչող բժիշկներ» միջազգային մարդասիրական կազմակերպության տվյալներով, արդեն կան հրետակոծության առաջին զոհերը, որոնց թիվն առայժմ ստույգ հայտնի չէ: Բախումը ծայր է առել սեպտեմբեր ամսին, երբ վաղուց Զաիրում բնակվող Ռուանդայից գաղթած թութսիների ցեղախմբերն սկսեցին հարձակվել Զաիրի բանակի վրա:

ԱԶԳ

ՄՇԱԿՈՒՅԹ

Սասուն Վարդանյան կամ մի գրողի ճակատագիր

Բացում եմ 1978 թ. Իտալիայում հրատարակված Սասուն Վարդանյանի «Մասյան փրկության» գիրքը եւ համառոտագրության մեջ կարդում. «Սասուն Տիգրանի Վարդանյանը ծնվել է 1942 թ. օգոստոսի 3-ին՝ Հրազդանի ափին, Սոլակ գյուղում՝ Սասունից գաղթած շինականի ընտանիքում: Սասուն Վարդանյանը հեղինակել է 10 հատոր՝ երեք վեպ, բանաստեղծությունների երեք ժողովածու, պատմվածքների երկու գիրք, պոեմների մի գիրք, գիտական հոդվածների ժողովածու. բոլորն էլ անտիպ:

Զարմանալ, զայրանալ եւ վշտանալ կարելի է՝ մտածելով, որ եւս 10 տարի պետք է անցներ, ղարաբաղյան շարժում պետք է ծնվեր, փլվեր կայսրությունը, որպեսզի հայրենիքում հեղինակը կարողանար իր գրքերից գոնե մեկ-երկուսը հրատարակել: Գրքեր, որոնք գրականագետների եւ գրախոսների կողմից (Ալբերտ Կոստանյան, Դավիթ Հովհաննես, Արմեն Հովհաննիսյան, Սարգիս Փանոսյան) որակավորվել են որպես նոր խոսք հայ գրականության մեջ, նոր ասելիք, բարձունք թե՛ ձեւի, թե՛ բովանդակության առումով: Զարմանում ես, որ 40-անց հեղինակը ժամանակին չի կարողացել հրատարակել շուրջ երկու տասնյակի հասնող գրքերից գոնե մեկը: Խմբագիրները, հրատարակիչները մեկ ծայնափող դարձած պետք է փչեին այն, ինչը հաճելի էր չեկայի, գլավլիտի ականջին: Վշտանում ես, որ 70-ամյա փառքերը, դափնիները եւ հրատարակելու իրավունքը տրված էր միայն մի շրջանակի (լիներ դա գրականություն, թե միջակություն): Իսկ Սասուն Վարդանյանը իրավունք չուներ անգամ ծածկ ունենալու իր գլխավերեւում, որի ունեցածը մեկ ծալովի մահճակալ էր, երբ ոտանի աթոռիկը նրա համար թե՛ աթոռ էր, թե՛ գրասեղան: Վերջապես ո՞վ էր Սասուն Վարդանյանը, որին խորհրդավոր հարցականներով էին շրջապատել եւ հալածում էին ամենուրեք. ոչ թե ճակատագիրը, այլ 70-ամյա բռնատիրությունը:

Մանկությունն անցկացնելով ազգային ավանդույթներով ու հավատալիքներով հարուստ հայկական Սոլակ գյուղում եւ ի բնե լինելով տպավորվող երեխա, նա իր հոգու ամենանվիրական անկյունում կանխահասորեն կուտակել էր հայրենական բնաշխարհի, գյուղական կենցաղի հիասքանչ պատկերների մի ամբողջ պատկերասրահ: Եվ չնայած նրան, որ 13 տարեկան հասակում ուսումը շարունակելու նպատակով հեռացել էր հարազատ ծննդավայրից, քանի որ գյուղի դպրոցը յոթնամյա էր, եւ ստեղծագործական կյանքն անցկացրել քաղաքային կյանքի բոհուբոհի ու ժխորի մեջ, այնուհանդերձ մանկական վճիտ հուշերով ու ապրումներով վառված նրա երեւակայության մեջ միշտ էլ կենդանի մնացին հարազատ գյուղի պատկերները, մանկության հեքիաթները, իր երազների աշխարհը, ինչպես նաեւ գաղթ ու եղեռն տեսած Սոնե տատի եւ իր հոր պատմությունները: Ունենալով պատրաստի պատկերների կախարդական շար իր մտքում եւ աչքերի առաջ, իմաստալից խորությամբ տիրապետելով քիչ բառերով շատ բան ասելու, բառի վրա մեծ բեռ դնելու արվեստին, պայծառ հումորով ու դյութիչ պատմություններով շաղախված, կարողացել է կյանք տալ «Ակունքներ» եւ «Սկիզբ» գրքերին: Մայրաքաղաքում ցերեկները սովորելով, գիշերները աշխատելով, տաք եղանակներին գիշերելով զբոսայգիների նստարաններին, ցրտին՝ կաթսայատներում, կարողանում է կյանքի հատակից բարձրանալ: Սակայն նրան վիճակված չէր ուսանողի անհոգ կյանքով ապրել, քանզի նրա հայրենասեր եւ ըմբոստ ոգին չէր կարող հանդիսատեսի դերում լինել, երբ ծայր էր առել 1965 թ. շարժումը: Սասուն Վարդանյանը հայտնվում է չեկայի մենախցում: Չենթարկվելով կոմունիստական վարչակարգի բռնությանը, չի հավատափոխվում՝ հակառակ բազում հետապնդումների, պահպանում է իր անկաշառ նվիրվածությունը ազգային գաղափարներին: Բարեբախտաբար եկեղեցին հարազատ զավակին ընդունում է եւ Էջմիածնի ճեմարանի ծոցում սնում եւ կրթում՝ շրջապատելով ընտանեկան ջերմ ու մտերիմ մթնոլորտով, հավատք ու մի սրբություններով, որոնք հետագայում ծիածանի գույներով արտացոլվեցին նրա ստեղծագործություններում: Գերազանց վկայականով ավարտելով ճեմարանը՝ անցնում է դասախոսական աշխատանքի: Սակայն այստեղ էլ նրան հետապնդում է չեկայի ամենահաս ձեռքը: Հարկադրաբար մեկնում է Երեւան եւ ընդունվում Մատենադարան՝ աշխատանքի: Ստացություն ուներ ուսումնասիրել եւ գրել առ այսօր չգրված հայերեն ձեռագիր հուշարձանների ոչնչացման եւ փրկության պատմությունը: Վարդանյանը շատ ասելիք ուներ արձակի, չափածոյի եւ քննադատական մտքի զարգացման ասպարեզում: Այստեղ էլ նրան վիճակված չէր գրական, գիտական աշխատանքով զբաղվել: Նրան արգելում էին «գաղափարական բնագավառում» աշխատել: Ուժված, անտուն, անաշխատանք, երկար թափառումներից հետո Վարդանյանը մեկնում է Արփա-Սեւան ջրատարում աշխատելու: Վարդանյանը Արփա-Սեւան ջրատարի կառույցի պատմությունը տխուր, մռայլ եւ ուրախ կողմերով ներկայացրեց «Որոնում» վեպի մեջ: Երկար տարի աշխատելուց հետո, թունելի փլուզման պատճառով, ողնաշարի կոտրվածքներով տեղափոխվում է հիվանդանոց եւ յոթ ամիս բուժվելուց հետո վերադառնում Երեւան, որտեղ ոչ տուն ուներ, ոչ ապրելու միջոց: Գերագույն նպատակն էր հրատարակել վեպը: Դժբախտաբար ստեղծագործող անհատը ակամա հայտնվում է անօդ տարածության մեջ: Սակայն ամուր ոգի ուներ Վարդանյանը եւ կարողացավ դիմանալ: Շարունակելով թափառել՝ 1974 թ. նրան հաջողվում է ընդունվել աշխատանքի Երեւանի Պոլիտեխնիկ ինստիտուտում: Երկամյա թափառումներից մի փոքր շունչ քաշելով, շարունակում է ստեղծագործել, հրատարակվելու առանց որեւէ հույսի: Վարդանյանին չէր հաջողվի հրատարակել, եթե չգար 1988 թ. եւ նրա գրքերին ծնունդ չտար: 1989 թ. հրատարակվում է նրա «Ակունքներ», 1991 թ.՝ «Սկիզբ», իսկ 1993 թ.՝ «Կախարդական մանկություն» գրքերը:

Վարդանյանը ստեղծել է նաեւ պատմվածքներ մանուկների համար, որոնք գրված են ջերմ սիրով, մանկական հոգեբանության ճշգրիտ ըմբռնումով: 1990 թ. նա ստանձնեց Սեւանի հոգեւոր ճեմարանի տնօրենի պատասխանատվությունը, որպեսզի ազգի, հայոց եկեղեցու համար ազնիվ, ազգային արժեքները գնահատող մտավորականներ կրթի: Այսօր գրողի (7 հրատարակված գրքեր) երազանքը կատարվել է: Հազար էջից բաղկացած «Արամ Աշխարհակալ» վեպը պատրաստ է հրատարակման: Գրողը լավատես է, որ մի բարի օր կգտնվի այն մեծահոգի բարերարը, որը կհովանավորի եւ կհրատարակի հայ ընթերցողի սեղանին դնելով այս պատմավեպը:

ՍԻԼՎԱ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ

ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ

Ռուբէն Սեւակի երկհատորյակը՝ Ալեքսանդր Թոփչյանի հեղինակությամբ

Եղիշե Չարենցի անվան գրականության եւ արվեստի թանգարանում հոկտեմբերի 29-ին տեղի ունեցավ սփյուռքահայ պոեզիայի մեծություններից մեկի՝ Ռուբեն Սեւակի ստեղծագործությունների երկհատորյակի շնորհանդեսը: Ռուբեն Սեւակի նվիրյալ, գրականագետ Ալեքսանդր Թոփչյանի հեղինակությամբ ու ծանոթագրություններով տպագրված երկհատորյակը բանաստեղծի ստեղծագործությունների առաջին ակադեմիական հրատարակությունը համարվեց:

Գրքի նախապատմությունը ներկայացնելիս պրն Թոփչյանը նշեց, որ այն հրատարակվել է հիմնականում թանգարանի արխիվում պահվող նյութերի հիման վրա: «Գիրքն անկատար կլիներ եւ չէր ունենա այն ծավալը, եթե չլինեին թանգարանի աշխատակիցների ուսումնասիրությունները», հայտնեց գրականագետը: Գրքի առանձնահատկությունները նշելիս տեղեկացրեց, որ դրոշակյալի շարքն ամբողջացված է մինչեւ վերջերս ընթերցողին անհայտ կամ անտիպ բանաստեղծություններով: Դրանցից մեկը պահպանվել էր Ավ. Իսահակյանի ծոցատետրում եւ հայտնաբերվել թանգարանի աշխատակիցներից մեկի շնորհիվ: Վերջիններս օգնել են գտնելու Ռուբեն Սեւակի եւս 12 անտիպ բանաստեղծություններ, որոնք հեղինակը Չիլինկիրյան ազգանունով փորձել է տպագրել Պոլսի հայատառ թերթում, սակայն դրանց մի մասն է տպվել: Գրողի արձակն ու հրապարակախոսությունը նույնպես լրացվել են բազմաթիվ նոր ու արժեքավոր էջերով:

Պրն Թոփչյանը հայտնեց, որ, ի տարբերություն 1915 թ. ցեղասպանության զոհ դարձած այլ արեւմտահայ բանաստեղծների, Ռ. Սեւակի գրական ժառանգությունը կորուստ չի ունեցել շնորհիվ նրա գերմանացի կնոջ: Գրականագետն ափսոսանք հայտնեց, որ բանաստեղծի կինը լավագույնս գնահատելով ու պահպանելով նրա ստեղծագործությունները, չի պահպանել բանաստեղծին հղած իր նամակները: Տեղեկացրեց, որ գրողի երկու կարեւոր տետրերը 90-ին Կանադայում հայտնաբերել ու գնել է նրա զարմիկներից Հովհաննես Չիլինկիրյանը (ԱՄՆ):

Գրքի հրատարակման առթիվ, որի առաջին հատորն է դուրս եկել լույս, հեղինակը շնորհակալություն հայտնեց բոլոր աջակիցներին եւ հատկապես Շվեյցարիայում բնակվող

Ղուկասյան եղբայրների հիմնադրամին գրքի տպագրությունը հովանավորելու համար: Երախտագիտությամբ նշեց. «Վերջին հույսն էր, որին դիմեցի եւ մեկ շաբաթում ստացա անհրաժեշտ գումարը»:

Ներկաներն իրենց շնորհակալությունը հայտնեցին Թոփչյան եղբայրներին՝ Ռուբեն Սեւակի վերադարձը հայրենիք կազմակերպելու գործում ունեցած մեծ ներդրման համար:

Ս. Ա.

ՆՈՐ ԱՆՈՒՆ

Երիտասարդ դաշնակահարի մենահամերգը

Դաշնակահար Ռաֆֆի Բեսալյանը Երեւանի Կոմիտասի անվան պետական կոնսերվատորիայի ասպիրանտ է (դոցենտ Սերգեյ Սարաջյանի դասարան): Օրերս կամերային երաժշտության տանը նրա տված մենահամերգը վկայեց, որ հայ կատարողների համաստեղությունը համալրվել է նոր անունով:

Վերջին տարիներին հայ երաժշտական կատարողական վարպետության մակարդակը բավական աճել է: Տեխնիկական զարգացած ապարատ, գեղարվեստական ազատ մտածողություն, ոճավորման բազմաձեւ ընդգրկում, նոր երաժշտության կատարման եւ վերջապես մեկնաբանման անհատականացման ձգտում. սրանք են այդ մակարդակի [illegible] բաղադրիչները: [illegible] կատարողական կադրերի [illegible] միջնակարգ երաժշտական դպրոցների [illegible]: Սակայն տարիներն իրենց են անում: [illegible]

Իր Klavierabend-ի համար Ռաֆֆի Բեսալյանը ընտրել էր վիրտուոզային առումով դժվար երկեր՝ Ֆ. Լիստի Սի մինոր սոնատը, Ս. Ռախմանինովի Կորելլիի թեմայով վարիացիաները, որոնց հավելյալ էին նույն հեղինակի Դո դիեզ մինոր պրելյուդը, [illegible]: Ի դեպ, ներկայացված ստեղծագործություններն այնքան էլ տարածված չեն: [illegible] այն գործերը, որոնցում տեխնիկական հիմնահարցերը միահյուսված են գեղարվեստականի հետ, եւ արտիստական մեծ կամք է հարկավոր այդ խնդիրները հաղթահարելու համար:

Երիտասարդ դաշնակահարի տեխնիկական հնարավորությունները [illegible] չափի մեջ: Երաժշտական խոսքը [illegible] մեծ [illegible]: Սա մարտահրավեր է [illegible] համար: Իսկ առայժմ գլխավորը զարգացող երաժշտական դրամայի միասնությունն է, ինչով երիտասարդ դաշնակահարը դրսեւորեց իր բարձր որակավորումը:

Ծրագրի [illegible] մասը գալիս էր [illegible]: Ռախմանինովի անչափ բարդ Վարիացիաներին հաջորդած նրա փոքր պիեսները ավելի ու ավելի էին բացահայտում Ռաֆֆի Բեսալյանի ոճական աշխարհը, [illegible]: Այդ ծրագրին [illegible] Կոմիտասի «Գարուն ա» երգի Ռ. Անդրեասյանի դաշնամուրային մշակմամբ:

[illegible]
Երեւանի կոնսերվատորիայի պրոֆեսոր

ԵՐԵՎԱՆ

ՌԱԶՀԿ նոր հրատարակություններ

ԵՐԵՎԱՆ, 31 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԱԶՀԿ: Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնը լույս է ընծայել երեք նոր աշխատություն. «Հայացք Երեւանից» եռամսյա պարբերականի այս տարվա երրորդ համարը՝ հայերեն, Կենտրոնի ավագ փորձագետ, պատմական գիտությունների թեկնածու, թուրքագետ Հակոբ Չաքրյանի հեղինակած «Քաղաքական կուսակցությունները Թուրքիայում» մենագրությունը՝ հայերեն եւ Կենտրոնի հետազոտությունների համակարգող, տեխնիկական գիտությունների թեկնածու Կարապետ Կալենչյանի հեղինակած «Ուկրաինան Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի աշխարհաքաղաքական շահերի տեսանկյունից» մենագրությունը՝ ռուսերեն:

«Հայացք Երեւանից» պարբերականի հերթական համարն անդրադառնում է Ռուսաստանի վերջին շրջանի քաղաքական եւ սոցիալական զարգացումներին: Այս համատեքստում հետազոտվում են ԱՊՀ՝ որպես ռուսաստանակենտրոն համակարգի անդամ երկրների տեղն ու դերը ռուսաստանյան քաղաքականության մեջ, ինչպես նաեւ տարածաշրջանի երկրների հարաբերությունները Ռուսաստանի հետ ու դրանց անդրադարձը անդրկովկասյան պետությունների եւ հատկապես Հայաստանի Հանրապետության վրա: Բացի այդ, պարբերականում ուսումնասիրված են հետխորհրդային մարդկային գործոնի էությունը եւ բնակչության ակնկալիքները՝ Ռուսաստանի ու Հայաստանի համեմատական վերլուծության հարթության վրա:

«Քաղաքական կուսակցությունները Թուրքիայում» մենագրության հեղինակն անդրադառնում է Թուրքիայի Հանրապետության կառավարման ձեւին, երկրի միակուսակցականից բազմակուսակցական համակարգին անցման քաղաքական դրդապատճառներին, այդ ընթացքում տեղի ունեցած իրադարձություններին: Աշխատության վերջում հեղինակը ներկայացնում է Թուրքիայում գործող քաղաքական կուսակցությունները՝ նշելով երկրում կայացած խորհրդարանական վերջին ընտրություններին նրանց մասնակցությունից: Իսկ Մեջլիսում ստացած տեղերի քանակով պայմանավորված է նրանց ծավալման հաջողականությունը: Միաժամանակ, ներկայացվում են կուսակցությունների առաջնորդները, նրանց ծրագրերը եւ երկրի քաղաքական համակարգում ունեցած կշիռը:

«Ուկրաինան Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի աշխարհաքաղաքական շահերի տեսանկյունից» աշխատությունը պատմական էքսկուրսով ներկայացնում է Ուկրաինա պետության ձեւավորումը, այդ թվում՝ իբրեւ նախկին խորհրդային հանրապետություն: Այդ հեղինակն անդրադառնում է հետխորհրդային տարածքում եւ հատկապես Ուկրաինայում Արեւմուտքի եւ Ռուսաստանի վարած քաղաքականությանը: Տրվում են Ուկրաինայի Հանրապետության քաղաքական համակարգը, տնտեսական ներուժը, երկրի զարգացման հնարավոր հեռանկարները: Աշխատության վերջում հեղինակը ներկայացնում է հայ-ուկրաինական հարաբերությունները:

«Ռազմավարական եւ ազգային հետազոտությունների հայկական կենտրոնն ուրախ է ներկայացնել իր նոր հրատարակությունները եւ լիահույս է, որ դրանք համեստ, բայց կարեւոր ներդրում կունենան Հայաստանի քաղաքական կյանքում՝ նպաստելով աշխարհաքաղաքական իրադարձությունների վերաբերյալ առավել լայն պատկերացման ձեւավորմանը», նոր աշխատությունների լույսընծայման առթիվ հայտնել է ՌԱԶՀԿ տնօրեն Ռաֆֆի Կ. Հովհաննիսյանը:

ՌԱԶՀԿ բոլոր աշխատությունները կարելի է ձեռք բերել «Լույս» հրատարակչության գրախանութում՝ Երեւան, Աբովյան 25, մետրոպոլիտենի «Երիտասարդական» կայարանի մերձակայքում:

ԱԶԳ **Մարզական**

1/16 ՓՈՒԼ

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի հանդիպումներում իսպանացիները տապալվեցին

Երեկ երեքշաբթի օրը կայացան ֆուտբոլի ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկության 1/16 փուլի պատասխան հանդիպումները: Մոսկվայում սպարտակցիները հյուրընկալել էին Գերմանիայի Համբուրգ քաղաքի նույնանուն ակումբի ֆուտբոլիստներին: Հետաքրքիր է, որ մրցակիցները նույնիսկ երկու անգամ դուրս եկան խաղադաշտ: Առաջասյան Սոկոլնիկիի ֆուտբոլի դաշտում ակումբների նախագահներ Օլեգ Ռոմանցևի և Ուվե Զեելերի գլխավորությամբ ուժերը չափեցին դպրոցական թիմերից կազմված թիմերը: Սպարտակցիները զգալի առավելություն ունեին: Իսկ Ռոմանցևն իր խաղով ցույց տվեց, թե ինչ է ընդունակ մարտավարորեն տրամադրված «Սպարտակը»: Ի դեպ, գրանցված 5-1 հաշիվը լավ էր կարող արտահայտել «Սպարտակի» հիմնական կազմի ֆուտբոլիստներին, որոնք երկու շաբաթ առաջ զիջել էին 0-3 հաշվով: Մոսկվացիների հանդիպումը սկսեցին բավականին վճռական և արդեն 10-րդ րոպեին Ալենիչևը գլխի հարվածով գրավեց գերմանացիների դարպասը: Սակայն 19 րոպե անց հյուրերը կարծես թե դաստիարակեցին սպարտակցիների արդյունավետ գործը: Եվ արդեն Շուկը առաջինը հասավ օդային փոխանցմանը և գլխի հարվածով եզրափակեց խաղընկերների գրոհը: Դրանից հետո Յարցևի սաներն ավելացված ոգևորությամբ չկարողացան գերմանացիների դարպասը: Սակայն սպարտակցիները հաջողություն հասան միայն մեկ անգամ: Մինչև ընդմիջումն իր թիմին առաջ մղեց Անդրեյ Տիխոնովը, որը հավելումներում խփեց 11 մետրանոց հարվածը: Սակայն հյուրերը կարծես թե նյարդայնացան և վերջում արդյունավետ հարվածների դառ պակաս չունեցան: 2-2 հաշիվը նրանց առջև կանաչ լույս վառեց դեպի գավաթի խաղարկության հաջորդ փուլ:

Բացի «Համբուրգից», Գերմանիայի ևս երկու ներկայացուցիչներ դուրս եկան մրցումների հաջորդ փուլ: «Կայզերսլաուտերնը», որ սեփական դաշտում երեք անպատասխան գնդակ էր ուղարկել իսպանական «Ռեալի» դարպասը, Հռոմում զիջեց 1-2 հաշվով, իսկ Լի գերմանացիների համար ընթացքն այսպիսին էր: Գերմանացիների հանդիպումը բավականին լարված էր (3-3): Միակ կորուստ Գերմանիան կրեց Մյունխենում: Մյունխենի «Բավարիան» երկու շաբաթ առաջ սեփական խաղադաշտում պարտվել էր 2-4 հաշվով և պատասխան խաղում նույնպես տարավ 1-0 հաշվով հաղթանակը գերմանացիների համար բավական չեղավ:

Գնդակի համար պայքարում են բելգիական «Անդերլեխտի» և գերմանական «Գլադբախի» ֆուտբոլիստները

Գերմանացիների համեմատաբար լավ ելույթների ֆոնի վրա ողբալի տեսք ունեին իսպանական ակումբների խաղացողները: Պայքարից դուրս մնաց «Ռեալ Մադրիդը»: Համեմատական մեկ այլ ակումբի «Լոգրոնիոյի» ֆուտբոլիստները ևս արժանացան համարժեք պատժի, պարտվելով «Տենեֆիի» (3-5): Ավստրիայի «Գրացը» պարտվեց նաև Մյունխենի «Իններ» թիմը: Սակայն 0-1 հաշիվը միայն գերմանացիների համար ողբերգություն չդարձավ, քանի որ նրանք առաջին ոլորտում իրարից լրացուցիչ 11 մետրանոց հարվածները 3 անգամ էին կանգնեցրել և դարպասապահ լավագույնը: «Գլադբախը» երկու խաղի արդյունքով զիջեց բելգիական «Անդերլեխտին», իսկ «Շալկե-04»-ը ֆրանսիական «Մեցին»: Միայն «Բոավիշտան» պարտված դուրս եկավ ֆուտբոլի դաշտից 5-0 հաշվով պարտվելով Իտալիայի «Ինտերին»: Վերջին կարեկցում ենք «Վալենսիային», չկարողացավ սեփական դաշտում մնացորդը ետ բերել: Սակայն 0-0 հաշիվը ձեռնտու էր խաղացողներին, քանի որ Պրահայում նրանք հաղթել էին 1-0 հաշվով: Անգլիական «Նյուքասլը» և իսպանական «Ֆենիկոն» ստամբուլում են միայն նույն դպրոցի իրենց երկրների ֆուտբոլային պատվի համար: Անգլիացիները գերազանց խաղի շնորհիվ 4 անպատասխան գնդակ ուղարկեցին հունգարական «Ֆերենցվարոշի» դարպասը: Անգլիացիների կազմում հատկապես փայլեցին կոլումբիացի Ֆաուստինո Ասպրիլյան և ֆրանսիացի Դավիդ Ջինոլան: Իսկ «Ֆեյենոորդը» հյուրընկալ վերջին տոնում խուսափեց (3-0) հաշվով հաղթանակից հետո տանը 0-1 հաշվով զիջեց խորվաթական «Լոկոմոտիվին»: ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի համար պայքարը շարունակում են նաև բելգիական «Բրյուգեն», դանիական «Բրոնդբյուն», շվեդական «Հելսինբորգը» և թուրքական «Բեշիկթաշը»:

Հրաշք-չմուշկներ

1977 թ. աշխարհահռչակ կանադական BAUER ֆիրման թողարկեց առաջին անիվավոր չմուշկները, որոնք և ոտքով չէին զիջում «սառույցի եղբայրներին»: Այսօր այդ աշխարհին անիվներով չմուշկների կարիքն է զգում: Ամերիկայի ու Եվրոպայի փողոցներով գլորվում է զբոսաշրջիկների ժամանակակից հոսքը «հրաշք-չմուշկների» վրա: Չմուշկների կոշիկները պատրաստված են ամենաժամանակակից նյութերից և բավական հարմար են: Հրաշք-չմուշկներով մեկժամյա սահքը համարժեք է երեքժամյա առողջական վազքին:

300 դոլար բացման տոմսի համար

ՏՈԿԻՈ, 30 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սարքավորումներին 35 հազար իեն (մոտ 300 դոլար) կնստի Ճապոնիայում՝ Նագանոյի պրեֆեկտուրայում ձմեռային Օլիմպիադա-98-ի բացման արարողությանը ներկա գտնվելը: Օլիմպիական խաղերի կազմակերպիչները հենց այս գինն են որոշել առաջարկել Միջազգային օլիմպիական կոմիտեի հաստատմանը, որը նոյեմբեր ամսին պետք է սահմանի Նագանոյի բոլոր սպորտային մրցույթների տոմսերի գնացուցակը:

ՖՈՒՏԲՈԼ

ՖԻՖԱ-ի դասակարգմամբ Հայաստանը 112-րդ տեղում է

Աշխարհի առաջնության ընտրական երեք խաղերից հետո Հայաստանի ֆուտբոլային հավաքականը ՖԻՖԱ-ի դասակարգմամբ բարձրացավ 2 նիշով և այժմ զբաղեցնում է 112-րդ տեղը: Իսկ ամիս Ռուսաստանի հավաքականը 1-1 խաղալով Իսրայելի հավաքականի հետ, իջավ 2 նիշով և զբաղեցնում է 7-րդ նիշը:

Փակագծերում նշված է թիմերի զբաղեցրած տեղն ընդամենը 2 ամիս առաջ հրապարակված ցուցակում: Նախկին ԽՍՀՄ-ի հանրապետությունների ֆուտբոլային հավաքականներից այդ ընթացքում առավել լավ առաջընթաց են արձանագրել Ուկրաինայի (69-ից 60) և Լիտվայի (58-ից 51) հավաքականները: Ներկայացնենք մյուս հավաքականների ցուցանիշները: 72. Լատվիա (+3), 89. Բելառուս (-1), 94. Վրաստան (-2), 109. Էստոնիա (+6), 115. Ուզբեկստան (-5), 118. Մոլդովա (+1), 123. Ադրբեջան (-2), 141. Թուրքմենիա (+1), 158. Ղազախստան (-1), 162. Տաջիկստան (-1), 166. Կիրգիզիա (0):

1.	(1)	Բրազիլիա	68,38
2.	(2)	Գերմանիա	64,79
3.	(3)	Ֆրանսիա	61, 93
4.	(4)	Չեխիա	61,38
5.	(6)	Իտալիա	61,08
6.	(9)	Դանիա	59,61
7.	(5)	Ռուսաստան	59,52
8.	(11)	Կոլումբիա	59,31
9.	(7)	Նիդեռլանդներ	58,74
10.	(10)	Իսպանիա	57,86
11.	(8)	Շվեդիա	56,97
12.	(12)	Անգլիա	56,15
13.	(14)	Պորտուգալիա	55,72
14.	(15)	Ռումինիա	55,39
15.	(13)	Մեքսիկա	55,02
16.	(16)	Զամբիա	53,57
17.	(22)	Արգենտինա	53,40
18.	(23)	Նորվեգիա	53,07
19.	(17)	ԴԱՀ	52,95
20.	(20)	Ճապոնիա	52,14

ՇԱԽՄԱՏ

Վլադիմիր Հակոբյանը սևերով ոչ-ոքի խաղաց Գելֆանդի հետ.

Եվրոպայի արագ շախմատի անհատական առաջնությունում, որն անցկացվում է Ֆրանսիայի առողջարանային Կապ դ'Ագդ քաղաքում, քառորդ եզրափակիչի մասնակիցներն անցկացրին իրենց մինիմրցախաղերի առաջին պարտիաները:

Վլադիմիր Հակոբյանը, որը մրցում է աշխարհի ուժեղագույն գրոսմայստերներից մեկի Բորիս Գելֆանդի հետ, անդրանիկ մենամարտում, վիճակահանության համաձայն, խաղում էր սևերով: Հայաստանի չեմպիոնը կյանքում առաջին անգամ կիրառեց նոր հնդկական պաշտպանություն: Վլադիմիրը ոչ միայն արագորեն հավասարեցրեց դիրքը, այլև ստացավ մի փոքր նախաստանվեր դիրք և խաղամիջոցում մերժեց մրցակցի առաջարկած ոչ-ոքին: Այնուամենայնիվ Գելֆանդին հաջողվեց պահպանել հավասարակշռությունը, և ի վերջո գրանցվեց ոչ-ոքի արդյունք:

Մյուս պարտիաներում Կարպովը հաղթեց Սմիրինին, Հռայենը՝ Լոթիեին, փոխ Վելին Համանենին:

Կիսաեզրափակիչի չորս մասնակիցներ կորոշվեն երկրորդ պարտիաներից հետո, երբ գրոսմայստերները կփոխեն ֆիգուրների գույները: Մինիմրցախաղերի հաղթողներին կնախատեսվեն լրացուցիչ հանդիպումներ, երբ Հակոբյանին հաջողվի առավելություն հասնել Գելֆանդի նկատմամբ, հաջորդ փուլում նա կհանդիպի Վելի-Համանենի զույգի հաղթողի հետ:

Մրցաշարի հաղթողը Եվրոպայի չեմպիոնի տիտղոսի հետ կստանա 100 հազար ֆրանկ: Շոտանիկի մրցանակներ են սպասում նաև մյուս գույնների որոշակի մասը նույն գրոսմայստերներին: Այսպես՝ երկրորդ տեղը գրաված շախմատիստը կստանա 65 հազար, երրորդը՝ 15 հազար ֆրանկ:

Կարեն Ասրյանը՝ միանձնյա առաջատար

Երևանցի Կարեն Ասրյանը իսպանական Մենորկա կղզում անցկացվող աշխարհի պատանեկան առաջնությունում 16 տարեկանների մրցաշարում երրորդ տուրից հետո դարձավ միանձնյա առաջատար: Հայ շախմատիստը կարեւոր հաղթանակ տանելով վաստակեց 6.5 միավոր, իսկ մինչ այդ առաջատարը գլխավորող ռուսաստանցի Մանասենկին առաջին պարտությունը կրեց և այժմ կես միավորով ետ է մնում Ասրյանից:

14 տարեկանների մրցաշարում Լևոն Արոնյանը ոչ-ոքի խաղաց ու ունենալով 6 միավոր, կես «քայլով» ետ է մնում առաջատարներից ֆրանսիացի Բաքրոյից և վրացի Գասպի Ջինջավաձեից: Ուրախությամբ նշենք, որ նոր հաղթանակից հետո Արոնյանի հետ հավասար ընթանում է շախմատիստներին անցնի Մի հայտնի Գարրին Մարգոսյանը, որը հանդիպի անակնկալներ է ...պատրաստում աշխարհային առաջնությունում:

Երրորդ տուրում ... Լիլիթ Մկրտչյանը, Հերմինե Մխիթարյանը, Վարդուհի ... Հակոբյանը, Գևորգ Հարությունյանը: Առանձնապես կարևոր էին Մկրտչյանի և Հակոբյանի հաղթանակները, քանի որ նրանք, վաստակելով 5.5-ական միավոր, բարձր դիրքեր են գրավում 14 տարեկանների մրցաշարում:

Մինչև աշխարհի առաջնության ավարտը մնում է երեք տուր:

Լոս Անջելեսի «Արմենիան» շարունակում է զարմացնել

Երեկ «Ազգի» ընթերցողներին հայտնեցինք, որ Լոս Անջելեսի «Արմենիա» շախմատային ակումբի սաներ Ալեն Մելիք-Ադամյանը և Մինաս Նորդանյանը գերազանց են հանդես եկել ԱՄՆ-ի պատանեկան առաջնությունում՝ գրավելով համապատասխանաբար առաջին և երկրորդ տեղերը: Այսօր արդեն նոր առիթ կա «Արմենիային» և նրա հրաշալի ղեկավար Նշան Քեշիշյանի հերթական նվաճումով ուրախանալու:

Վերջերս քաղաքում անցկացված դպրոցականների մրցաշարում 100 տոկոսանոց արդյունքով՝ 5 հնարավորից 5 միավոր, հաղթեց Նշանի 8-ամյա որդին՝ Հարություն Քեշիշյանը: Փոքրիկ Հարութիկի խաղի մասին «Լոս Անջելես թայմս»-ը բերում մեծ գովասանքով է խոսում շախմատային մեկնաբան Ջեկ Փիթերսը:

Մրցաշարում պարգևներ ստացան «Արմենիա» խմբի ևս ... սաներ՝ Գերի Դերվիշյանը, ...ությունը Վարուժանյանը, Ներսես ...յանը, Գրիգոր Կարապետյանը, ... Նորդանյանը, Հայկ Տեր-Սահակ..., արդեն հիշատակված Ալեն Մելիք-Ադամյանը, Մինաս Նորդանյանը:

Հետաքրքիր է, որ երկրո... 4,5 միավորով գրաված շախմ... Նիկիտա Սիմակովը նույնպ... «Արմենիայի» սան է: Այո, ... հայրենակից Նշան Քեշի... վորած հայկական շախ... կումբն արդեն ծգում է ... հայկական շրջանակներին...

Ն. Հ.

ՏՈԿԻՈ

Հայ սամբիստները կմասնակցեն աշխարհի առաջնությանը

Նոյեմբերի 2-3-ը Տոկիոյում կայանալիք սամբոյի աշխարհի առաջնությանը մասնակցելու համար Ճապոնիայի մայրաքաղաք մեկնեցին հայ սամբիստները: Մեր հավաքականության մարզական պատիվը կպաշտպանեն աշխարհի և Եվրոպայի չեմպիոն, փառահեղի Հայկ Մանուկյանը (57 կգ), նրա համախոհ... աշխարհի չեմպիոն Գագիկ Ղազարյանը, գյումրեցի, աշխարհի երիտասարդական առաջնության հաղթող Յուրի Աբնոսյանը (52 կգ) և այս տարվա Եվրոպայի առաջնության բրոնզե մրցանակակիր Կարեն Մարտոսյանը (90 կգ), ... փայլ մեկնեցին հանրապետության ... սպորտվարչության աջակցության շնորհիվ: Բացի նրանցից ... փորձերի օգնությամբ ... տաշտի դուրս կգան նաև ... գիներ Վալերի Մարգարյանը (62 կգ) և Արշակ Հակոբյանը ... քաշ):

Երևան. Մեկնարկեց ըմբշամարտի ՀՀ առաջնությունը

Այսօր՝ հոկտեմբերի 31-ին սկսվեց ըմբշամարտի հանրապետական 22 առաջնությունը, որին մասնակ... կարգի մրցավար, ... Հարությունյանը:

Մրցաշարն անց է կացվում ...

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ-ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳ

Կատարում է հրատարակչական-տպագրական զանազան արտադրանքի պատվերներ (թերթեր, հանդեսներ, բուկլետներ եւ այլն).

Իրականացնում է համակարգչային մուտքագրում, էջադրում, էջերի ձեւավորում.

Իսահակյան 28, հեռ. (3742) 52-64-06, 52-85-30
Email:nt@nt.arminco.com

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի
հատուկ դասընթացների բաժինը
նոյեմբերի 4-20-ը հրավիրում է

Դասախոսություններ հայկական արվեստների վերաբերյալ

(սահիկների սլայդների ցուցադրումով)
նախագահ՝ Լեւոն Չուգասզյան

Նոյեմբերի 4 «Հայկական գեղանկարչությունը 19-րդ դարում»
Նոյեմբերի 6 «Հայաստանի Ազգային պատկերասրահի ստեղծման պատմությունը եւ 20-րդ դարի գեղանկարչությունը»

Դասախոսությունները կանցկացնի Հայաստանի Ազգային պատկերասրահի եւ Մարտիրոս Սարյանի թանգարանի տնօրեն Շահեն Խաչատրյանը:

Նոյեմբերի 8 «Հայկական միջնադարյան ճարտարապետության ոսկե դարերը»
Նոյեմբերի 12 «Երեւանի քաղաքաշինական զարգացումը 20-րդ դարում»

Դասախոսությունները կանցկացնի ճարտարապետության դոկտոր, պրոֆեսոր, ՀՀ ԳԱԱ արվեստի ինստիտուտի ճարտարապետության բաժնի վարիչ Մուրադ Հասրաթյանը:

Նոյեմբերի 13 «Նկարազարդված ձեռագրեր. Թորոս Ռոսլինի արվեստը»
Նոյեմբերի 18 «Հայ կնոջ կերպարն ու նշանակությունը ժողովրդական արվեստներում»

Դասախոսությունները կանցկացնի Երեւանի պետական համալսարանի հայ արվեստի պատմության UNESCO-ի ամբիոնի վարիչ Լեւոն Չուգասզյանը:

Նոյեմբերի 20 «Հայկական գորգերի գեղարվեստական բնութագիրը»

Դասախոսությունը կանցկացնի ՀՀ Ազգային ակադեմիայի արվեստի ինստիտուտի ավագ գիտաշխատող Վահրամ Թադեւոսյանը:

- Դասախոսությունների սկիզբը՝ 18:30: Յուրաքանչյուր դասախոսություն կտեւի 1 ժամ:
- Դասախոսությունները եւ ցուցադրումները տեղի կունենան ՀԱՀ փոքր դահլիճում (5-րդ հարկ):
- Մուտքն ազատ է:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, [illegible] փողոցում:
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝
25-11-87, 58-18-41

«ԲԻԶՆԵՍ-ՏՈՒՐ»-ը
հրավիրում է
ԵՐԵՎԱՆ-ՍՏԱՄԲՈՒԼ-ԲՈՒԼՂԱՐԻԱ
Դիմել՝ «Էրեբունի» հյուրանոց, 2-րդ մասնաշենք, 415 սենյակ:

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի

հատուկ դասընթացների բաժինը

ներկայացնում է

իր առաջիկա վեց ամսվա անգլերենի ուսումնական ծրագրերը՝

Անգլերենի երկրորդ փուլ

Նոյեմբերի 11-ից մինչև դեկտեմբերի 20-ը
երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ, ժամը 17^{00}-20^{15},
վարձը՝ 38000 դրամ:
Գրանցման և վճարման ժամկետը մինչև նոյեմբերի 7-ը:

Գործարար հաղորդակցություն

Նոյեմբերի 12-ից մինչև դեկտեմբերի 19-ը
երեքշաբթի և հինգշաբթի օրերին, ժամը 17^{00}-20^{15},
վարձը՝ 28000 դրամ:
Գրանցման և վճարման ժամկետը մինչև նոյեմբերի 7-ը:

Անգլերենի երրորդ փուլ

1997 թ. փետրվարի 3-ից մինչև մարտի 14-ը
երկուշաբթի, չորեքշաբթի, ուրբաթ, ժամը 17^{00}-20^{15},
վարձը՝ 38000 դրամ:
Գրանցման և վճարման ժամկետը մինչև դեկտեմբերի 24-ը:

- Դասընթացների գրանցումը և վճարումը տեղի կունենա Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում, # 19 սենյակում:
- Յուրաքանչյուր դասընթացին կընդգրկվեն առաջին 15 դիմորդները:
- Դասընթացները կանցկացվեն Հայաստանի ամերիկյան համալսարանում:

Առաջիկայում նախատեսվող դասընթացները.

- Քարտուղարության հմտություններ
- Հյուրասիրությունը և զբոսաշրջությունը
- Գործարար առաջարկների գրագրություն
- Անգլերենի 4-րդ և սկզբնական փուլեր

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել 27-16-58

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ
[illegible] նախատեսված մինչև 5000-ի համար: Զանգահարել 58.18.41, ժամը 14-ից հետո:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
4 սենյականոց բնակարան (ընդհ. մակ.՝ 95 քմ, բնակ. մակ.՝ 65 քմ) քարե շենքի 4-րդ հարկում, ունի վերնահարկ (45 քմ) Ընդհանուր մակ.՝ 140 քմ, Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ):
Հեռախոսներ՝ 34-25-86 տուն, 58-18-41 աշխ (ժ 13^{00}-18^{00}):

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
2 սենյականոց բնակարան Նորքի IV զանգվածում:
ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 63-20-39

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Վարձով տրվում է ավտոտնակ՝ Ֆիրդուսի փողոցի հարեւանությամբ
Հեռ. 581841, 524011

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
երկու առանձնատուն միջանկյալ 250 քմ այգիով (մեկը՝ 5 սենյակով, կրկնակի խոհանոց, լողարան, զուգարան շենք վերանորոգված), մյուսը՝ 80 քմ նկուղ-ավտոտնակով եւ բնակելի երկու հարկով (առանց ներքին հարդարանքի) «Ջվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ):
Զանգահարել 27-22-57 (ժամը 10^{00}-17^{00}) կամ 58-33-26 (ժամը 18^{00}-ից հետո):

«Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթ. [illegible] 30. 10. 1996 Գինը 75 դրամ